

МАТТАЙ БЭЯН ИТКЭН ЯХШЫ ХЭБЭР

Гайсәнең нәсел шәжәрәсе

1 ¹Ибраһим һәм Давыт токымыннан булган Гайсә Мәсихнән нәсел шәжәрәсе.

²Ибраһим Исхакның, Исхак Ягъкубның, Ягъкуб Яһүднән һәм аның агай-энеләренән әтисе, ³Яһүд Тамардан туган Перес һәм Зерахның әтисе, Перес Хесрунның, Хесрун Рамның, ⁴Рам Амминадабның, Амминадаб Нахшунның, Нахшун Салмунның, ⁵Салмун Рәхәбтән туган Богазның, Богаз Руттан туган Обиднән, Обид Ишайның, ⁶Ишай Давыт патшаның әтисе иде.

Давыт Уриянен хатыныннан туган Сөләйманның, ⁷Сөләйман Рихәбәмнән, Рихәбәм Абиянен, Абия Асаның, ⁸Аса Еношафатның, Еношафат Яһурамның, Яһурам Уззиянен, ⁹Уззия Йотамның, Йотам Әхәзнен, Әхәз Хизәкыйянен, ¹⁰Хизәкыйя Менашенән, Менаше Амонның, Амон Йошиянен әтисе иде. ¹¹Исраил халкы көчләп Бабылга күчерелү дәверендә Йошиянен улы Еноякин һәм аның агай-энеләре туды.

¹²Бабылга көчләп күчерелгәннән соң, Еноякиннен улы Шеһалтиел туды. Шеһалтиел Зеруббабелның, ¹³Зеруббабел Абиһудның, Абиһуд Эльякыймның, Эльякыйм Азурның, ¹⁴Азур Садыкның, Садык Ахимнән, Ахим Элиудның, ¹⁵Элиуд Эльязарның, Эльязар Маттанның, Маттан Ягъкубның, ¹⁶Ягъкуб – Мәрьямнән ире Йосыфның әтисе иде. Мәрьямнән Мәсих дип аталган Гайсә туды.

¹⁷Ибраһимнан Давытка кадәр барлыгы ундүрт буын, Давыттан алып Бабылга көчләп күчерелгән вакытка кадәр ундүрт буын һәм Бабылга күчерелеп, Мәсих туганга кадәр ундүрт буын булды.

Гайсәнең тууы

¹⁸Гайсә Мәсихнән тууы менә болай булган: анасы Мәрьям Йосыф белән ярәшелгән булган, әмма алар никахлашканчы, Мәрьямнән Изге Рухтан балага узганы ачыкланган. ¹⁹Ире Йосыф исә тәкъва кеше буларак, Мәрьямне оятка калдырмас

өчен, ярәшүне яшертен генә өзәргә ниятләгән. ²⁰ Эмма ул ниятләгәч, төшендә аның янына Раббы фәрештәсе килде һәм:

– Давыт нәселеннән булган Йосыф! Мәрьямне хатын итеп алырга курыкма. Ул карынында йөрткән бала Изге Рухтан уздырылган. ²¹ Ул ир бала тудырачак. Син Ана Гайсә* дип исем кушарсың, чөнки Ул Үзенә халкын гәнаһлардан коткарачак! – диде.

²² Болар барысы да Раббының пәйгамбәр аша:

²³ «Менә, гыйффәтле кыз балага узачак һәм ир бала тудырачак.

Ана Иммануил дип исем кушарлар», – дигән сүzlәре гамәлгә ашсын өчен булды. «Иммануил» – «Аллаһы безнең белән» дигәнне аңлата.

²⁴ Йосыф йокысыннан уянгач, Раббының фәрештәсе нәрсә кушкан булса, шуны эшләде: ул Мәрьямгә өйләнде. ²⁵ Эмма Мәрьям Улын тудырганчы Йосыф ана якынаймады. Балага ул Гайсә дип исем кушты.

Йолдызчыларның килүе

2 ¹ Гайсә, Һируд патша идарә иткән вакытта, Яһүдия жирендәге Бәйтлехем шәһәрәндә туды. Көнчыгыштан йолдызчылар Иерусалимга килделәр.

² – Яна туган яһүдләр Патшасы кайда? – дип сорадылар алар. – Без көнчыгыштан Аның йолдызын күрдәк һәм Ана табыну өчен сәждә кылырга дип килдек.

³ Һируд патша, бу хакта ишеткәч, хафага төште. Һәм аның белән бергә бөтен Иерусалим хафаланды. ⁴ Халыкның барлык баш руханиларын һәм канунчыларын жыеп, ул алардан Мәсихнең кайда туарга тиешлеген сорады.

⁵ – Яһүдия жирендәге Бәйтлехем шәһәрәндә, – диделәр алар. – Чөнки пәйгамбәр аркылы Аллаһы болай дип әйткән:

⁶ «Һәм син, Яһүд жирендәге – Бәйтлехем!

Яһүд жирендәге мөһим шәһәрләрдән иң түбәнә түгелсең.

Чөнки синнән Юлбашчы чыгачак.

Ул Минем Израил халкымның Көтүчесе булачак».

⁷ Шуннан соң Һируд, йолдызчыларны яшертен рәвештә чакыртып алып, алардан йолдызның төгәл калыккан вакытын белеште ⁸ һәм, аларны Бәйтлехемгә жибәрәп:

* 1:21 *Гайсә* – яһүдчә «Йеһошуа»; бу исемнең мәгънәсе: «Раббы коткара». Сүзлекне карагыз.

– Барыгыз, Бала хакында барын да жентеклөп белешегез. Аны тапкач, миңа хэбэр итегез. Мин дә Ана сәждә кылырга барыр идем, – диде.

⁹ Патшаны тыңлаганнан соң, йолдызчылар юлга чыктылар, һәм алар көнчыгышта күргән йолдыз аларның алларыннан барды. Бала булган урынга килеп житкәч, ул шул урын өстендә туктады. ¹⁰ Йолдызны күреп, алар шундый шатландылар, шундый сөенделәр! ¹¹ Йолдызчылар, өйгә кергәч, анасы Мәрьям белән Баланы күрделәр. Бала каршында сәждә кылдылар, аннары, хәзинә сандыкларын ачып, Ана алтын, ладан һәм мирра дигән хуш исле майлар бүлөк иттеләр. ¹² Төшләрндә Һируд янына кире килмәскә дип кисәтү алгач, башка юл белән үз илләренә кайтып киттеләр.

Мисырга качу

¹³ Алар китү белән, Раббы фәрештәсе Йосыфның төшендә күренеп:

– Баланы анасы белән алып Мисырга кач. Мин сиңа әйткәнгә кадәр шунда кал. Чөнки Һируд, Баланы табып, үтерергә ниятли, – диде.

¹⁴ Ул, торып, анасы белән Баланы алды һәм төнлө белән Мисырга китте. ¹⁵ Һируд үлгәнгә кадәр ул анда калды. Бу исә Раббының пәйгамбәр аша: «Мисырдан чакырып алдым Мин Үземнең Улымны», – дигәннәре гамәлгә ашсын өчен булды.

Сабыйларны үтереш

¹⁶ Һируд үзенә йолдызчылар тарафыннан алданганын күреп, бик ярсиды. Ул, Бәйтлехемдә һәм аның тирәсендә яшәүче ике яшыкә кадәр булган, ягъни йолдызчылар аркылы белгән вакытта туган бөтен ир балаларны үтерергә боерып, гаскәриләрен жибәрде. ¹⁷ Иремия пәйгамбәр аша әйтелгәннәр шулай гамәлгә ашты:

¹⁸ «Рама шәһәрндә көчле тавыш,
кычкырып һәм ыңгырашып елау ишетелә.
Бу – балалары өчен Рәхилә елый
Һәм үзенә юатуны теләми,
чөнки алар юк инде».

Мисырдан әйләнеп кайту

¹⁹ Һируд үлгәннән соң, Мисырда Йосыфның төшендә Раббының фәрештәсе күренеп:

²⁰ – Тор, Баланы анасы белән алып, Израил жиренә әйләнеп кайт. Чөнки Баланы үтерергә теләүчеләр инде үлделәр, – диде.

²¹ Йосыф торды да, анасы белән Баланы алып, Израил жиренә китте. ²² Эмма Яһүдиядә атасы Хируд урынына Архелай патша идарә итүен ишетеп, Йосыф анда барырга курыкты. Төшөндә кисәтү алгач, ул Гәлиләя өлкәсенә китте һәм ²³ Насара шәһәр-нә барып урнашты. Раббының пәйгамбәрләр аркылы: «Аны „Насаралы“ дип атарлар», – дигән сүзләре шулай гамәлгә ашты.

Чумдыручы Яхъяның вәгазыләве

3 ¹ Ул көннәрдә Яһүдия чүленә Чумдыручы* Яхъя килде. ² Ул:
– Тәүбә итегез, Күкләр Патшалыгы якынлашты! – дип игълан итте.

³ Ишагыйя пәйгамбәр:

«Чүлдә кычкыручының тавышы:

„Раббыга юл әзерләгез,

Аңа сукмакларны турайтыгыз“», –

дип Яхъя турында әйткән иде.

⁴ Яхъя дөя йоныннан булган киemen күн каеш белән буып йөрде. Ашаган ризыгы саранча һәм кыр балы иде. ⁵ Аның янына Иерусалим халкы һәм бөтен Яһүдия белән Үрдүн бие төбәгендә яшәүчеләр килә иде. ⁶ Килүчеләр үзләренә гонаһларын икъяр иттеләр, һәм аларны Яхъя Үрдүн елгасында чумдырды.

⁷ Суга чумдырылырга дип, күп фарисейләренә һәм саддукейларның** килүен күреп, ул аларга:

– Сез, елан токымы! Аллаһының якынлашып килүче ачуыннан кача алырбыз, дип сезгә кем әйтте? ⁸ Ихлас күнелдән тәүбә иткәнегезне күрсәтә торган жимеш китерегез. ⁹ «Безнең атабыз – Ибраһим», – дип күнелегездән әйтәсе булмагыз. Сезгә әйтәм: Аллаһы менә бу ташлардан Ибраһимга балалар булдыра ала. ¹⁰ Балта агачлар төбөндә ята, ул инде әзерләп куелган: яхшы жимеш бирми торган һәр агачны кисеп утка ташлыйлар. ¹¹ Мин, тәүбә итүегезнең билгесе итеп, сезне суга чумдырам. Эмма артымнан Килүче миннән кодрәтләрәк. Мин Аның аяк киёмнәрен күтәрәп йөрәп хезмәт күрсәтергә лаексыз. Ул сезне Аллаһы Рухына һәм утка чумдырыр. ¹² Аның кулында жилгәр-геч; Ул ашлыкны ындырда жилгәрәп, бодаен ашылык бурасына салыр, ә кибәген сүнмәс утта яндырыр, – дип әйтте.

* ^{3:1} Суга чумдырылу – тәүбә итүне һәм үзенә Аллаһы Тәгаләгә багышлауны күрсәтә торган йола.

** ^{3:7} Фарисейләр – борынгы яһүдләр арасындагы дини төркем.

Саддукейлар – яһүдләренә йолаларын тотучы дини төркем. Алар үледән терелүгә ышанмаганнар.

Гайсәнең суга чумдырылуы

¹³ Шул вакытта, Үрдүн елгасында Яхъя тарафыннан суга чумдырылу өчен, Гәлиләядән Гайсә килде. ¹⁴ Яхъя исә Аны туктатырга тырышып:

– Син мине чумдырырга тиеш, ә Син миңа килгәнсең! – диде.

¹⁵ – Хәзер шулай булсын. Аллаһы ихтыярын без шуның белән үтәрбез, – диде ана Гайсә.

Шуннан соң Яхъя риза булды. ¹⁶ Чумдырылу белән үк Гайсә судан чыкты. Шул вакытта ук күкләр ачылды, һәм Ул Үзенә Аллаһы Рухының күгәрчен рәвешендә инүен күрде. ¹⁷ Күктән:

– Бу Минем сөекле Улым, Ул Минем куанычым, – дигән тавыш килде.

Гайсәнең сыналуы

4 ¹ Шуннан соң, Рух Гайсәне иблистән сынатыр өчен чүлгә алып китте. ² Ризык капмыйча кырык көн һәм кырык төн үткәреп, Гайсә бик нык ачыкты. ³ Сынауы иблис, Аның янына килеп:

– Әгәр Син Аллаһы Улы булсаң, бу ташлар икмәк булсыннар, дип боер, – диде.

⁴ Гайсә жавап бирде:

– «Кеше икмәк белән генә түгел, бәлки Аллаһы әйткән һәр сүз белән яшәр», – дип язылган Изге язмада!

⁵ Шуннан соң, иблис Аны Иерусалимга – изге шәһәргә алып килеп, Аллаһы Йорты түбәсенәң читенә бастырды ⁶ һәм әйтте:

– Әгәр Син Аллаһы Улы булсаң, түбәңгә ташлан! Изге язмада әйтелгән бит:

«Аллаһы Үзенәң фәрештәләренә Синең турыда кайгыртырга әмер бирер.

Алар Сине күтәреп алырлар, аякларың ташка бөрелмәс».

⁷ – Анда: «Раббы Аллаһыңны сынама», – дип тә язылган, – дип жавап бирде Гайсә.

⁸ Аннары иблис Аны бик биек тауга алып менеп, дөньядагы барлык патшалыкларны һәм аларның бөтен шөһрәтләрен күрсәтте ⁹ һәм әйтте:

– Әгәр Син йөзтүбән капланып, миңа табынсаң, боларның һәммәсен Сиңа бирермен!

¹⁰ – Кит, шайтан! – дип жавап бирде Гайсә. – Язылган: «Раббы Аллаһыңа табын, Ана гына хезмәт ит».

¹¹ Шуннан соң иблис Аны калдырып китте, һәм Гайсә янына фәрештәләр килделәр һәм Ана хезмәт иттеләр.

Гайсәнең хезмәт итә башлавы

¹² Яхьяның төрмәгә утыртылуы хакында белгәннән соң, Гайсә кире Гәлиләгә кайтты. ¹³ Насараны калдырып китеп, Ул Гәлилә дингезе* янындагы Зебулун һәм Нафтали жирендәге Кәпәрнаум шәһәрәнә барып урнашты. ¹⁴ Бу исә, Ишагыя пәйгамбәр аша әйтелгәннәр гамәлгә ашсын өчен булды:

¹⁵ «Зебулун жире, Нафтали жире!

Дингезгә алып баручы юл,

Үрдүн арьягындагы Гәлилә – мәжүсиләр иле!

¹⁶ Караңгылыкта яшәүче халык бөек яктылыкны күрдә.

Үлем караңгылыгында яшәүчеләр өчен таң атты».

¹⁷ Шул вакыттан алып Гайсә:

– Тәүбә итегез! Күкләр Патшалыгы якынлашты! – дип игълан итеп йөрде.

Гайсәнең беренче шәкертләре

¹⁸ Гәлилә дингезе яныннан үтеп барганда, Гайсә ике бертуганның – Петер дип аталган Шимун һәм аның энесе Әндринен – дингезгә ятмә салуларын күрдә. Алар балыкчылар иде.

¹⁹ – Миңа иярегез! Мин сезне кешеләр тотучы** итәрмен! – диде аларга Гайсә.

²⁰ Алар шунда ук ятмәләрен калдырып, Ана иярделәр. ²¹ Аннан киткәч, Гайсә башка ике бертуганны – Зебедәй улы Ягыкубны һәм аның туганы Яхьяны күрәп алды. Алар үзләренә аталары Зебедәй белән бергә көймәдә ятмәләрен төзәтәләр иде. Ул Үзенә иярергә өндәде. ²² Алар шунда ук көймәне һәм аталарын калдырып, Гайсәгә иярделәр.

Гайсә өйрәтә, савыктыра

²³ Гайсә бөтен Гәлилә жирендә гыйбадәтханәләрдә өйрәтеп, Патшалык хакында Яхшы хәбәрне игълан итеп, халыкны төрле авырулардан һәм чирләрдән савыктырып йөрде. ²⁴ Бөтен Сурия буйлап Аның хакында хәбәр таралды. Аның янына төрле авырулардан һәм интектергеч чирләрдән жәфаланганнарны, женлеләрне, өянәк белән авырганнарны һәм паралич сукканнарны алып килделәр. Гайсә аларны савыктырды. ²⁵ Аның артыннан Гәлиләдән, Ун каладан, Иерусалимнан, Яһүдиядән һәм Үрдүн арьягынан килгән халык төркемнәре йөрде.

* 4:13 *Гәлилә дингезе* – аны Геннисарет күле дип тә атыйлар.

** 4:19 *Кешеләр тотучы* – Гайсә бу урында кешеләрне Аллаһы юлына алып килүне балык тоту белән чагыштыра.

Таудагы вәгазь

5 ¹Халык төркемнәрен күреп, Гайсә тауга менде. Ул утыргач, Аның янына шәкертләре килделәр.

Чын бәхет

- ²Гайсә аларны өйрәтә башлады һәм әйтте:
- ³ – Рухи яктан фәкыйрьләр бәхетле,
чөнки Күкләр Патшалыгы аларныкы.
- ⁴ Хәсрәт кичерүчеләр бәхетле,
чөнки Аллаһы аларны юатыр.
- ⁵ Юашлар бәхетле,
чөнки Аллаһы аларга жир өстеннән хакиMLEк итөргө бирер.
- ⁶ Тәкъвалыкка ачыккан һәм сусаган кешеләр бәхетле,
чөнки Аллаһы аларның ул теләген үтәр.
- ⁷ Шәфкательеләр бәхетле,
чөнки аларга шәфкать күрсәтелер.
- ⁸ Саф күнеллеләр бәхетле,
чөнки алар Аллаһыны күрерләр.
- ⁹ Татулык урнаштыручылар бәхетле,
чөнки Аллаһы аларны Үзенәң балалары дип атар.
- ¹⁰ Тәкъва булганнары өчен эзәрлекләнгәннәр бәхетле,
чөнки Күкләр Патшалыгы аларныкы.
- ¹¹Кешеләр сезне Минем аркада хурлаганда, эзәрлекләгәндә һәм сезгә каршы төрле явызлык эшлөгәндә, сез бәхетле.
- ¹²Шатланыгыз һәм куаныгыз! Күклөрдә сезнең әжерегез зур булачак. Чөнки сезгә кадәр яшәгән пәйгамбәрләрең дә шулай эзәрлекләделәр.

Тоз һәм яктылык

¹³Сез – жир тозы. Әгәр тоз үз төмен югалтса, ана ничек тәм кертерсең? Ул, чыгарып ташланып, кешеләрнең таптавыннан башка һичнәрсәгә дә яраклы булмас.

¹⁴Сез – дөнья өчен яктылык. Тау башындагы шәһәр күренми кала алмас. ¹⁵Шулай ук шәмне яндыргач, аны чүлмәк астына куймыйлар, бәлки шәмдәлгә утырталар, һәм ул өйдәгеләрнең барысы өчен дә яктырта. ¹⁶Сезнең яхшы эшләрегезне күреп, Күктәге Атагызны данласыннар өчен, сезнең яктылыгыгыз да кешеләр алдында шулай балкысын.

Канун һәм пәйгамбәрләр

¹⁷Минем хакта, Муса канунын яки пәйгамбәрләр язганнарны юкка чыгарырга килгән, дип уйламагыз. Мин юкка чыгарырга

дип түгел, бәлки башкарырга дип килдем! ¹⁸ Сезгә хак сүз әйтәм: жир һәм күк юкка чыкканчы, канунның бер генә сызыгы да юкка чыкмаячак: барысы да тормышка ашырылачак! ¹⁹ Шулай итеп, кем дә кем бу иң кечкенә әмерләрнең дә берәрсен бозып, кешеләрне шуңа өйрәтсә, ул кеше Күкләр Патшалыгында иң түбән кеше дип аталыр. Ә кем аларны үтәп, башкаларны да үтәргә өйрәтсә, ул кеше Күкләр Патшалыгында бөек булыр. ²⁰ Чөнки сезгә әйтәм: тәквәлыгыгыз фарисейләрнекеннән һәм канунчыларныкыннан өстен булмаса, Күкләр Патшалыгына кермәячәксез.

Үтерү һәм ачу тоту турында

²¹ Сизнең ата-бабаларыгызга: «Үтермә! Кеше үтерүче Аллаһы тарафыннан хөкем ителәчәк», – диелгәнне сез ишеттегез. ²² Ә Мин сезгә әйтәм: туганына ачу тотучы хөкем ителүгә лаек, туганына: «Яраксыз», – дип әйтүче исә Югары кинәшмә алдында жавапка тартылуга, ә инде «Ахмак», – дип әйтүче жәһәннәм утына лаек. ²³ Шуңа күрә, әгәр Аллаһыга бүләк алып барганда, корбан китерү урынында туганыңның сиңа каршы берәр нәрсәсе булуы исенә төшсә, ²⁴ бүләгәнне корбан китерү урыны алдында калдырып торып, башта туганың белән татулаш, аннан соң гына кире килеп, бүләгәнне бир. ²⁵ Берәү сиңең белән дөгьвалашып, сиңе хакимгә алып барса, юлда барганда, әле вакыт бар чакта, дөгьвалы эшне жайга сал. Югыйсә, гаеплүчең сиңе хакимгә китерер, хаким зиндан хезмәтчесенә тапшырыр, һәм сиңе зинданга ябарлар. ²⁶ Сиңа хак сүз әйтәм: бурычынның актык тиененә кадәр биреп бетермичә, аннан чыкмассын.

Зина кылу һәм аерылышу турында

²⁷ «Зина кылма», – дип ата-бабаларга әйтелгәнне сез ишеттегез. ²⁸ Ә Мин сезгә әйтәм: хатын-кызга женси теләк белән караучы күнеленнән инде зина кылган була. ²⁹ Әгәр сиңе уң күзәң гөнаһка төшерсә, аны умырып алып, читкә ташла! Бөтен тәненә жәһәннәмгә ташлануга караганда, бер әгъзанны югалтуың сиңең өчен яхшырак булыр. ³⁰ Әгәр сиңе уң кулың гөнаһка төшерсә, аны чабып, читкә ташла! Сиңең бөтен тәненә жәһәннәмгә ташлануга караганда, бер әгъзанны югалтуың сиңең өчен яхшырак булыр.

³¹ Ата-бабаларыгызга: «Берәрсе хатынын аерып жибәрә икән, аңа аерылышу кәгазе бирсен», – дип әйтелгән иде. ³² Ә Мин сезгә әйтәм: әгәр ир кеше, хатынының зина кылу сәбәбе булмый торып, аның белән аерылышса, ул хатынын зина кылуга этәрә. Һәм аерылган хатынга өйләнгән кеше дә зина кыла.

Ант итү турында

³³ Ата-бабаларга: «Ялган ант итмә! Раббы каршында биргән антыңны үтә», – дип әйтелгәнне дә сез ишеттегез. ³⁴ Ә Мин сезгә әйтәм: бөтенләй дә ант итмә! Күк белән дә ант итмә, чөнки ул – Аллаһының тәхете. ³⁵ Жир белән дә ант итмә, чөнки ул – Аллаһының аяк басу урыны. Иерусалим белән дә ант итмә, чөнки ул – бөек Патшаның шәһәре. ³⁶ Башың белән дә ант итмә, чөнки чәченең бер бөртеген генә дә ак яки кара итә алмыйсың. ³⁷ Сезнең «Әйе» дигән сүзегез – «Әйе» булсын, «Юк» – «Юк» булсын. Шуннан артык һәммәсе шайтаннан була.

Үч алу турында өйрәтү

³⁸ Ата-бабаларга: «Күзгә – күз» һәм «тешкә – теш» диелгәнне сез ишеттегез. ³⁹ Ә Мин сезгә әйтәм: үзегең явызлык кылучыга каршы килмә. Уң янагыңа суккан кешегә сул янагыңны да куй. ⁴⁰ Берәрсе сине хөкемгә тартып, күлмәгенне алырга теләсә, ана өс киemenне дә бир. ⁴¹ Берәрсе сине бер ара жир үтәргә мәжбүр итсә, аның белән ике ара үт. ⁴² Синнән сораучыга бир һәм бурычка алырга теләүчене буш итмә.

Дошманнарыгызны яратыгыз

⁴³ Ата-бабаларга: «Якыныңны ярат, дошманыңны нәфрәт ит!» – дип әйтелгәнне сез ишеттегез. ⁴⁴ Ә Мин сезгә әйтәм: дошманнарыгызны яратыгыз һәм сезне эзәрлекләүчеләр өчен дога кылыгыз. ⁴⁵ Шулай эшләп, сез Күктәге Атагызның балалары булуыгызны күрсәтерсез. Чөнки Аллаһы кояшын рәхимлеләр өчен дә, явызлар өчен дә чыгара һәм яңгырын гаделләргә дә, гаделсезләргә дә яудыра. ⁴⁶ Әгәр сез үзегезне яратучыларны гына яратсагыз, ул чакта Аллаһы сезгә ни өчен әжер бирер? Салым жыючылар да шулай итәләр түгелме соң? ⁴⁷ Һәм сез дусларыгыз белән генә сәләмләшсәгез, искитәрлек ни эшләгән буласыз? Мәжүсиләр дә шулай эшләмиме соң? ⁴⁸ Шулай булгач, Күктәге Атагыз камил булган кебек, сез дә шулай камил булыгыз.

Хәер-сәдака

6 ¹ Кешеләр алдында тәкъва эшләрегезне күрсәтү максаты белән эшләүдән сакланыгыз. Югыйсә Күктәге Атагыздан әжер алмассыз.

² Шуңа күрә, сәдака биргәндә, ул хакта быргы кычкыртма. Кешеләр аларга мактау яудырсын дип, монафикълар гыйбадәтханәләрдә һәм урамнарда шулай эшлиләр. Сезгә хак сүз әйтәм: алар тулысынча әжерләрен алдылар. ³⁻⁴ Ләкин син фәкыйрьгә

ярдәм итәсен икән, ярдәмен яшертен рәвештә эшләнсен өчен, сул кулың уң кулыңның ни эшлэгәннен белмәсен. Һәм яшертен эшләнгән һәммә эшләрне күрүче Атаң сиңа әжеренне бирер.

Гайсә дога кылырга өйрәтә

⁵ Дога кылганда монафикъларча булмагыз. Алар, барысы да күрсен дип, гыйбадәтханәләрдә һәм юл чатында басып дога кылырга яраталар. Сөзгә хак сүз әйтәм: алар тулысынча әжерләрен алдылар. ⁶Ә син, дога кылганда, бүлмәнә кереп, артыңнан ишегенне яп һәм күзгә күренмәгән Атаңа дога кыл. Һәм яшертен эшләнгән һәммә эшләрне күрүче Атаң сиңа әжеренне бирер.

⁷ Дога кылганда, мәжүсиләр кебек, буш сүзләр әйтмәгез. Алар, догаларыбызда күп сүзләр әйтсәк, илаһларыбыз безне ишетер, дип уйлыйлар. ⁸Аларга охшамагыз. Сөз Атагыздан сораганчы ук, нәрсәгә мохтаж булуыгызны Ул белә бит. ⁹Ә сөз болай дога кылыгыз:

Күктәге Атабыз!

Исемен изге дип икърар ителсен

¹⁰ Синен Патшалыгың килсен,
Күктәге кебек, жирдә дә Синен
ихтыярың гамәлгә ашсын.

¹¹ Бу көнгә кирәкле икмәгебезне безгә бүген бир.

¹² Башкаларның безгә карата эшлэгән явызлыкларын без
кичергән кебек,
безнең дә начар эшләребезне Син кичер.

¹³ Безне сынауга дучар итмә,
ә явыздан сакла.

¹⁴Чөнки кешеләрнең гаеп эшләрен кичерсәгез, Күктәге Атагыз сезнекен дә кичерер. ¹⁵Ләкин үзегез кичермәсәгез, сезнең дә яман эшләрәгезне Күктәге Атагыз кичермәс.

Ураза тоту турында

¹⁶Ураза тотканда, монафикълар кебек караңгы чырайлы булмагыз. Үзләренең ураза тотуларын кешеләр күрсен дип, алар шулай караңгы чырай белән йөриләр. Сөзгә хак сүз әйтәм: алар әжерләрен тулысынча алдылар. ¹⁷Ә син исә, ураза тотканда, чәчләренне майла һәм битенне ю: ¹⁸синен ураза тотуыңны кешеләр түгел, күзгә күренмәгән Атаң гына күрсен; һәм яшертен эшләнгән барча эшләрне күрүче Атаң сиңа әжеренне бирер.

Чын хәзинә

¹⁹Үзегезгә байлыкны жирдә жыймагыз. Анда аны көя тапый, ул тутыга, караclar урлап чыга. ²⁰Әмма сөз хәзинәне күктә

жыегыз: анда аны көя дә тапамый, ул тутыкмый да, караклар да кереп аны урлап чыкмый. ²¹ Чөнки хэзинән кайда булса, күңелен дә шунда булыр.

²² Тәннен яктырткычы – күзләр. Күзләрен яхшы булса, тәннең якты булыр. ²³ Ләкин күзләрен начар булса, бөтен тәннен карангы булыр. Әгәр синен эчендәге яктылык карангылык була икән, ул чакта бу карангылык нинди тирән була!

Мәшәкәтләнмәгез

²⁴ Берәү дә ике хужага хезмәт итә алмас: берсен яратмас, ә икенчесен яратыр; берсенә тугры булыр, ә икенчесен санга сукмас. Аллаһыга да, байлыкка да берьюлы хезмәт итә алмассыз.

²⁵ Шуна күрә, Мин сезгә әйтәм: тормышыгыз өчен ни белән тукланырга һәм эчәргә дип, тәнегез өчен нәрсә кияргә дип борчылмагыз. Жан ризыктан, тән киёмнән мөһимрәк түгелме соң? ²⁶ Кошларга карагыз: алар чөчмиләр дә, урмыйлар да, ашлыкны амбарларга да салмыйлар, әмма аларны сезнең Күктәге Атагыз туендыра. Ә сез кошлардан кыйммәтләрәк түгелме соң? ²⁷ Сезнең кайсыгыз, кайгырганга карап, гомерен бер сәгатькә булса да озайта ала? ²⁸ Һәм киём өчен ник кайгырасыз? Кыр чөчәкләренә карагыз, алар ничек үсәләр: эшләмиләр дә, эрләмиләр дә. ²⁹ Әмма сезгә әйтәм: Сөләйман патша үзен бөтен мәһабәтлелегендә дә аларның берсе кебек тә киенмәгән. ³⁰ Бүген кырда үсеп утырган, ә иртәгә утка ташланачак үләнне Аллаһы шулай киендерә икән, сезне инде бигрәк тә киендермәсмени, аз иманлылар? ³¹ Шулай итеп: «Безгә нәрсә ашарга, безгә нәрсә эчәргә, безгә нәрсә кияргә?» – дип кайгырмагыз. ³² Мәжүсиләрнең төп кайгылары – шул. Ә сезгә боларның һәммәсенең кирәк икәннен Күктәге Атагыз белә. ³³ Барыннан да бигрәк, Аның Патшалыгын һәм Ул кушканнарны ничек тормышка ашырырга икәннен эзләгез, һәм боларның барысы сезгә бирелер. ³⁴ Иртәгә булачак көн өчен кайгырмагыз. Иртәгә булачак көн үзе хакын-да үзе кайгыртыр. Һәр көннең үз мәшәкәтләре житәрлек.

Башкаларны хөкем итмәгез

7 ¹ Берәүне дә хөкем итмәгез, сезне дә Аллаһы хөкем итмәс. ² Чөнки нинди хөкем белән хөкем итсәгез, сез дә шундый хөкем белән хөкем ителерсез; һәм нинди үлчәм белән үлчәсәгез, сезгә дә шундый үлчәм белән үлчәп бирелер. ³ Ничек син туганың күзендәге чүп бөртеген күрәсен, ә үз күзендәге бүрәнәне сизмисен? ⁴ Үз күзендә бүрәнә булганда, син ничек туганыңа: «Күзендәге чүпне алыым әле», – дип әйтә аласын?

⁵ Монафикъ! Элек үз күзөндөгө бүрәнәне чыгар, аннары инде күзлөрөң ачык күрер һәм туганыңның күзөндөгө чүпне ала алырсың.

⁶ Изге нәрсәне этлөргә бирмәгез: алар, сезгә борылып, үзегезне ботарларлар. Энжеләрегезне дунгызлар алдына сипмәгез. Алар ул энжеләрегезне аяклары белән таптарлар.

Сорагыз, эзләгез, шакыгыз

⁷ Сорагыз – сезгә бирерләр, эзләгез – табарсыз, шакыгыз – һәм сезгә ачарлар. ⁸ Чөнки һәр сораучы ала, эзлөчүче таба һәм шакучыга ачарлар. ⁹ Арагыздан кайсыгыз икмәк сораучы улына таш бирер? ¹⁰ Һәм ул балык сораганда, кайсыгыз елан бирер? ¹¹ Эгәр сез, явыз кешеләр булып та, балаларыгызга яхшы нәрсәләр бирә беләсез икән, сезнең күктәге Атагыз Үзеннән сораучыларга бигрәк тә бирәчәк. ¹² Кешеләрнең сезгә нәрсә эшлөлүрөн теләсәгез, үзегез дә аларга шуны эшлөгез. Чөнки Муса канунының һәм пәйгамбәрләр китабында язылган тәгълиматның мәгънәсе шунда.

Тар капка

¹³ Тар капкадан керегез, чөнки һәлакәткә илтүче юл жиңел, капкасы да киң, һәм күпләр шул капкадан керәләр. ¹⁴ Ә тормышка керә торган капка кысан, юлы тар, һәм аны азлар гына таба.

Жимешләр

¹⁵ Яныгызга сарык тиресе ябынып килүче ялган пәйгамбәрләрдән сакланыгыз: тире ябынган ерткыч бүреләр алар. ¹⁶ Сез аларны жимешләренә карап танырсыз. Күгән куагыннан йөзем, тигәнәктән инжир жыялармыни? ¹⁷ Менә шулай, яхшы агач яхшы жимеш бирә, ә начар агач начар жимеш бирә. ¹⁸ Яхшы агач начар жимеш бирә алмый, һәм начар агач яхшы жимеш бирә алмый. ¹⁹ Яхшы жимеш бирми торган һәр агачны кисеп, утка ташлыйлар. ²⁰ Шулай итеп, ялган пәйгамбәрләрне жимешләренә карап танырсыз.

Кисәтү

²¹ Күк Патшалыгына Миңа: «Раббым! Раббым!» – дип әйтүче һәркем түгел, ә Күктәге Агам ихтыярын үтәүче генә керәчәк. ²² Кыямәт көнендә Миңа күпләр: «Раббым, Раббым! Без Синең исеменнән пәйгамбәрлек итмәдекмени? Синең исемен белән женнәрне куып чыгармадыкмыни? Синең исемен белән башка күп кодрәтле эшләр эшләмәдекмени?» – дип әйтерләр. ²³ Менә

шул вакытта Мин аларга: «Сезне, явызлык кылучыларны, Мин хичкайчан белмәдем, китегез янымнан!» – дип жавап кайтарырмын.

Ике төзүче

²⁴ Шулай итеп, Минем сүзләремне ишетеп, аларны үтәүче һәркем үзенә йортын таш өстенә салган акыллы кешегә охшаган. ²⁵ Яңгыр явып, елгалар ташып, көчле жыллар исеп шул йортка ябырылган, эмма ул жимерелмәгән. Чөнки йорт таш нигез өстенә салынган булган. ²⁶ Ә инде ишетеп тә, сүзләремне үтәмәүче кеше үзенә йортын ком өстенә төзөгән акылсыз кешегә охшаган. ²⁷ Яңгыр явып, елгалар ташып, көчле жыллар исеп шул йортка ябырылган. Ул йорт жимерелеп төшкән, һәм аның жимерелүе бик каты булган.

²⁸ Гайсә сүзләрен тәмамлагач, Аның өйрәтүенә халык хәйран калды. ²⁹ Чөнки Ул аларны канунчылар кебек түгел, бәлки хакимлеге булган кеше кебек өйрәтте.

Гайсә махаулыны савыктыра

8 ¹ Гайсә таудан төшкәч, Аның артынан күп халык иярде. ² Менә Аның янына бер махаулы* кеше килеп тез чүкте һәм: – Әфәнде! Әгәр теләсән, мине тазарта алып иден! – диде.

³ Гайсә, кулын сузып, аңа кагылды һәм: – Әйе, телим. Тазарын! – диде. Һәм шунда ук аның махауы тазарды. ⁴ Шуннан соң Гайсә аңа әйтте:

– Кара аны, берәүгә дә сөйләмә, ә руханига барып үзенне күрсәт һәм терелүенне исбатлау билгесе итеп Муса кануны бунча таләп ителгән бүләкне тәкъдим ит.

Гайсә йөзбашының хезмәтчесен савыктыра

⁵ Гайсә Кәпәрнаумга килгәч, Аннан ярдәм сорап, йөзбашы килде:

⁶ – Әфәнде! Минем хезмәтчем өйдә параличтан бик нык газапланып ята.

⁷ – Мин барып, аны савыктырырмын, – диде Гайсә.

⁸ – Әфәнде! Сине үз йортымда кабул итәргә мин лаеклы түгелмен, – дип жавап бирде Аңа йөзбашы. – Тик сүз генә әйт, һәм минем хезмәтчем савыгачак. ⁹ Мин – үзем дә буйсынудагы кеше, һәм минем кул астымда гаскәриләр бар. Аларның берсенә: «Кит», – дисәм, китә, икенчесенә: «Кил», – дисәм, килә, хезмәтчемә: «Моны эшлә», – дисәм, эшли.

* ^{8:2} *Махау чире* – йогышлы тире авыруы.

¹⁰ Моны ишетеп, Гайсә хэйран калды һәм артыннан ияреп баручыларга әйтте:

– Сезгә хак сүз әйтәм: Израилдә Мин мондый ышануны һичкемдә күрмәгән идем. ¹¹ Мин сезгә әйтәм: көнчыгыштан һәм көнбатыштан күпләр килерләр һәм Күк Патшалыгында Ибраһим, Исхак һәм Ягъкуб белән бергә мәжлес өстәле артында утырырлар. ¹² Ә кемгә Патшалык алдан билгеләнгән иде, алар тышкы караңгылыкка куылырлар: анда елау һәм тешләр шыкырдату булыр.

¹³ Йөзбашына Гайсә:

– Өенә кайт, һәм сиңа иманың буенча булсын, – диде.
Һәм аның хезмәтчесе шул сәгатътә үк савыкты.

Гайсә күпләрне савыктыра

¹⁴ Гайсә Петернең өенә килде һәм аның каенанасының кызышып авырып ятуын күрде. ¹⁵ Гайсә бу хатынның кулына кагылгач, кызышуы шунда ук бетте, һәм ул, торып, Гайсә хөрмәтенә табын әзерли башлады. ¹⁶ Ә инде кич житкәч, Гайсә янына женле булган күп кешеләрне китерделәр. Ул Үзенә сүзе белән явыз рухларны куып чыгарды һәм бөтен авыруларны савыктырды. ¹⁷ Чөнки Ишагыя пәйгамбәр аша: «Ул безнең сырхауларыбызны Үзенә алды һәм авыруларыбызны күтәреп алып китте», – дип әйтелгәннәр тормышка ашырга тиеш иде.

Гайсәгә иярегә теләүчеләрнең кайберләре

¹⁸ Тирә-ягындагы халык төркемнәрен күреп, Гайсә шәкертләренә дингез арьягына кичеп чыгарга кушты. ¹⁹ Шуннан соң Аның янына бер канунчы килеп:

– Остаз, Син кая гына барсаң да, мин Сиңа артыңнан барырмын, – диде.

²⁰ – Төлкеләрнең өннәре, кошларның оялары бар, ә Адәм Улының баш төртөр урыны да юк, – дип жавап бирде Гайсә.

²¹ Икенче берсе – Аның шәкертләреннән берәү – Аңа әйтте:

– Әфәнде! Өемә кайтып, башта атамны күмеп килергә рөхсәт ит.

²² Ләкин Гайсә аңа:

– Миңа ияр! Үлеләрне үле кешеләр үзләре күмсен, – диде.

Гайсә давилны тынычландыра

²³ Гайсә көймәгә керде. Аның артыннан шәкертләре дә керде.

²⁴ Кинәт дингез өстендә көчле давил күтәрелде. Дулкыннар көймәгә бик каты итеп бәрделәр, һәм аңа су керде. Ә Гайсә йоклап ята иде. ²⁵ Шәкертләре килеп, Аны уяттылар һәм:

– Раббыбыз, коткар! Батабыз! – дип кычкырдылар.

²⁶ – Ни өчен сез шундый куркак, аз иманлылар? – диде Ул аларга.

Гайсә, торып, жылларне һәм дингезне тыйды. Һәм тынлык урнашты.

²⁷ – Кем соң Ул? Жилләр дә, дингез дә буйсына Ана! – дип кешеләр таң калды.

Гайсә ике жеңле кешене савыктыра

²⁸ Гайсә аргы як ярдагы Гәдара жиренә килгәч, каберләр* арасыннан Ана каршы жеңле ике кеше килеп чыкты. Алар шундый усал булган ки, хәтта ул юлдан һичкем үтә алмаган.

²⁹ – Аллаһы Улы, Сина бездән нәрсә кирәк? Син монда безне вакытыннан элек жәфаларга килдеңме? – дип кычкырдылар алар.

³⁰ Ә ерак түгел зур дунгыз көтүе утлап йөри иде. ³¹ Женнәр:

– Әгәр безне куып чыгарсаң, дунгыз көтүенә жибәрче! – дип үтенделәр Аннан.

³² – Барыгыз, – дип җавап бирде Гайсә.

Женнәр чыгып, дунгызлар эченә керделәр. Шунда ук бөтен көтү текә ярдан дингезгә атылып, суга батып үлде. ³³ Ә көтүчеләр исә торып чаптылар. Алар шәһәргә йөгереп кайтып, барысы хакында сөйләделәр. Жеңле кешеләр белән дә ни булганын хәбәр иттеләр. ³⁴ Һәм менә бөтен шәһәр халкы Гайсәнең каршысына килде. Аны күреп, алар Аннан үзләренең жиреннән китүен үтенделәр.

Гайсә паралич суккан кешене савыктыра

9 ¹ Гайсә, көймәгә кереп, дингезне кичте һәм Үзе яшәгән шәһәргә килде. ² Берничә кеше паралич суккан авыруны ятагы белән күтәреп, Ана китерделәр. Гайсә, аларның ышануларын күреп авыруга әйтте:

– Кыю бул, бала! Синең гөнаһларың кичерелде!

³ Шул вакытта канунчылар эчләреннән генә: «Бу кеше көфер сөйли!» – диделәр. ⁴ Гайсә аларның ни уйлауларын белеп сорады:

– Ни өчен сезнең күнелегездә шундый начар уйлар? ⁵ Ничек дип әйтергә жинелрәк: «Синең гөнаһларың кичерелде», – дипме, әллә: «Тор да йөр», – дипме? ⁶ Ләкин сез хәзер Адәм Улының жирдә гөнаһларны кичерергә хакимлеге барлыгын белерсез!

* 8:28 Кабер – яһүдләр мәетләрене тауны тишеп ясалган мәгарә-каберләргә куйганнар.

Һәм Гайсә паралич суккан кешегә:

– Тор, үзеңнең ятагыңны алып, өенә кит! – диде.

⁷Тегесе, торып, өенә кайтып китте. ⁸Моңы күреп торган халык куркышып калды һәм кешеләргә шундый хакиMLEк биргән Аллаһыны данлады.

Гайсә Маттайны чакыра

⁹Шул урыннан китеп барганда, Гайсә салым жыю урынында утыручы Маттай исеMLE кешене күрде һәм:

– Минем артымнан бар, – диде.

Маттай, торып, Аның артыннан китте.

¹⁰Гайсә аның өенә ашка килгәч, анда күп кенә салым жыючылар һәм башка гөнаһлылар жыелды. Алар Гайсә һәм Аның шәкертләре белән бер аш өстәле артында утырдылар. ¹¹Фарисейләр, моңы күреп, шәкертләргә әйттеләр:

– Ни өчен сезнең Остазыгыз салым жыючылар һәм башка гөнаһлылар белән бергә ашый?

¹²Гайсә моңы ишетеп жавап бирде:

– Табиб сәламәт кешеләргә түгел, ә авыруларга кирәк. ¹³Барыгыз һәм «Мин корбанны түгел, шәфкатылекне телим» дигән сүзләрнең мәгънәсен өйрәнегез. Мин бит тәкъва кешеләрне түгел, бәлки гөнаһлыларны чакырырга дип килдем.

Ураза тоту хакында сорау

¹⁴Шуннан соң Аның янына Яхьяның шәкертләре килеп:

– Ни өчен без һәм фарисейләрнең шәкертләре еш ураза то-табыз, ә Синекеләр ураза тотмыйлар? – дип сорадылар.

¹⁵Гайсә аларга жавап бирде:

– Кияү егете үзләре белән бергә булганда, туйдагы кунаклар кайгыра алырлармы? Әмма килер бер көн: алар яныннан кияү алыныр, һәм шул чакта алар ураза тотарлар. ¹⁶Иске киёмгә яна тукумадан ямаулык салмыйлар, чөнки ул, иске тукуманы ба-сып төшеп, тишекне тагын да зурайтыр. ¹⁷Һәм яңа шәрабны иске турсыкка салмыйлар, югыйсә иске турсык тишелер дә, шәраб та агып бетәр, турсык та әрәм булыр. Юк, яңа шәрабны яңа турсыкка салалар. Шул вакытта шәраб та, турсык та сакла-нып калыр.

Гайсә үлгән кызны һәм авыру хатынны терелтә

¹⁸Гайсә шулай сөйләп торганда, Аның янына яһүд башлык-ларының берсе килеп тез чүкте һәм Аңа әйтте:

– Хәзер генә минем кызым үлде. Ә Син аның янына килеп, өстенә кулларыңны куйчы, һәм ул яшәячәк!

¹⁹ Гайсә торды һәм шәкертләре белән аның артынан китте.
²⁰ Шул вакыт уника ел буге кан китүдән интеккән хатын, арттан килеп, Аның киemenең чабуына кагылды. ²¹ Чөнки ул: «Аның киemenә генә кагылсам да савыгыр идем», – дип эченнән генә уйлаган иде. ²² Гайсә борылып карады һәм, аны күреп:

– Кыю бул, кызым! Сине ышануың савыктырды, – диде.

Һәм шул вакытта ук хатын савыктырылды.

²³ Башлыкның өенә кергәч, Гайсә анда матәм көйләрен уйнаучыларны һәм елаучылар төркемен күрде һәм:

²⁴ – Китегез моннан! Кыз бала үлмәгән, ул йоклый! – диде.

Аннан көлә башладылар. ²⁵ Ләкин халык өйдән чыгарылгач, Гайсә, бүлмәгә кереп, кызның кулыннан тотты, һәм кыз торып басты. ²⁶ Бу хактагы хәбәр шундагы бөтен тирә-як жирләргә таралды.

Гайсә тагын күпләрне савыктыра

²⁷ Гайсә аннан киткәндә, артынан ике сукур иярде.

– Давыт Улы, безгә шәфкать күрсәтче! – дип кычкырдылар алар.

²⁸ Ул өйгә кергәч, бу сукурлар Аның янына килделәр. Һәм Гайсә:

– Минем ярдәм итә алуыма сез ышанасызмы? – дип сорады.

– Әйе, Әфәнде, – дип жавап бирделәр алар.

²⁹ Гайсә аларның күзләренә кагылды һәм:

– Ышануыгыз буенча булсын сезгә, – диде.

³⁰ Һәм алар күрә башладылар. Гайсә аларга:

– Карагыз аны, бу хакта беркем дә белмәсен, – дип каты кисәтеп әйтте.

³¹ Әмма алар, киткәч, Аның хакында шундагы бөтен тирә-як жирләрдә сөйләп йөрделәр.

³² Алар китәм дигәндә, Гайсә янына женле телсез кешене китерделәр. ³³ Гайсә женне куып чыгаргач, телсез кеше сөйләшә башлады. Моңа халык хәйран калды һәм әйтте:

– Израилдә беркайчан да мондый хәлне күргәнебез булмады.

³⁴ Ләкин фарисейләр:

– Ул женнәрне женнәр башлыгы көче белән куып чыгара, – дип каршы сөйләделәр.

³⁵ Гайсә гыйбадәтханәләрдә өйрәтеп, бөтен шөһәрләр һәм авыллар буйлап Патшалык хакындагы Яхшы хәбәрне игълан итеп, халыкны төрле авырулардан һәм чирләрдән савыктырып йөрде. ³⁶ Ул халык төркемнәрен күреп кызганды: алар, көтүчеләре булмаган сарыклар кебек, борчылган һәм таралган иделәр.

³⁷ Шул чакта Гайсә шәкертләренә әйтте:

– Урасы ашлык күп, ә уракчылар аз. ³⁸ Шуна күрә ашлык Хужасына ялварыгыз: ашлык урырга эшчеләр жибәрсен.

Унике шәкертне сайлау

10 ¹ Гайсә Үзенәң янына уника шәкертен чакырып алып, аларга шакшы рухларны куып чыгару һәм төрле авырулардан, төрле чирләрдән савыктыру вәкаләте бирде. ² Менә ул уника рәсүлнең исеме: беренчесе – Петер дип аталган Шимун һәм аның энесе Эндри, Зебедәй улы Ягъкуб һәм аның энесе Яхъя, ³ Филип һәм Бартулумаи, Томас һәм салым жыючы Маттай, Һалфай улы Ягъкуб, Таддай, ⁴ Көрәшүче Шимун* һәм Гайсәгә хыянәт итәчәк Яһүд Искариот.

Гайсә уника шәкертен жиберә

⁵ Гайсә менә шушы уникане нәсыйхәт биреп жиберде:

– Башка халыкларга бармагыз һәм Самареянең бер шәһәрәнә дә кермәгез. ⁶ Бигрәк тә Израил халкының югалган сарыклары янына барыгыз. ⁷ Барганда исә: «Күкләр Патшалыгы якынлашты!» – дип хәбәр итегез. ⁸ Авыруларны савыктырыгыз, үлгәннәрне терелтегез, махаулыларны тазартыгыз, женнәрне куып чыгарыгыз. Бушлай алдыгыз – бушлай бирегез. ⁹ Путагызга салырга дип, үзегез белән алтын да, көмеш тә, бакыр акча да алмагыз. ¹⁰ Биштәр дә, алмаш күлмәк тә, аяк киеме дә, юл таягы да алмагыз – эшче үзенә ризык бирелүгә лаек.

¹¹ Берәр шәһәр яки авылга килгәч, анда кем лаеклы булуын табып, үзегез киткәнгә кадәр аның өендә калыгыз. ¹² Өйгә кәргәндә, иминлек теләген әйтеп керегез. ¹³ Әгәр өй лаеклы булса, анда сез теләгән иминлек булсын, ә лаексыз булса, сезнең иминлегегез үзегезгә кире кайтсын. ¹⁴ Ә берәр йорт яки шәһәр сезне кабул итмәсә, сүзләрегезне тыңламаса, ул чакта бу йорттан яки бу шәһәрдән киткәндә, аякларыгыздагы тузанны кагып төшерегез. ¹⁵ Сезгә хак сүз әйтәм: хөкем көнендә Сәдүм белән Гаура шәһәрләренә бу шәһәргә караганда жинелрәк булыр.

Булачак эзәрлекләүләр

¹⁶ Мин сезне бүреләр арасына сарыкларны жибергән кебек жиберәм. Шуна күрә, еланнар кебек сакланучан булыгыз һәм күгәрченнәр кебек эчкерсез булыгыз. ¹⁷ Кешеләрдән сакланыгыз. Алар сезне мәхкәмәләргә тапшырырлар, гыйбадәтханәләрендә камчыларлар. ¹⁸ Сезне Минем аркада идарәчеләр, патшалар

* 10:4 *Көрәшүче Шимун* – Рим хакимлеген көч белән бәрәп төшерүне яклап көрәшүче яһүдләр төркеменен әгъзасы.

алдына китерерләр. Бу – сез аларга һәм халыкларга Минем хакта шаһитлек итсен өчен булыр. ¹⁹Сезне хөкем итәргә китергән чакта, нәрсә һәм ничек сөйләргә дип хафаланмагыз: сезгә ул сәгатәтә нәрсә сөйләргә кирәклегә белдерелер. ²⁰Чөнки әйткән сүзләрегез сезнеке булмас, бәлки сезнең аша Атагызның Рухы сөйләр.

²¹Туган туганын, ата баласын үлемгә тапшырыр, ә балалар ата-аналарына каршы чыгып, аларны үтертерләр. ²²Минем өчен барысы да сезне нәфрәт итәр. Ләкин ахырга кадәр чыдаган кеше котылыр. ²³Бер шәһәрдә эзәрлекли башласалар, башкасына качыгыз. Сезгә хак сүз әйтәм: сез Израилнең барлык шәһәрләрен әйләнеп чыгарга өлгергәнче, Адәм Улы киләчәк.

²⁴Шәкерт үзенә остазыннан өстен булмый, һәм хезмәтче дә үзенә хужасыннан өстен булмый. ²⁵Шәкерт исә остазы кебек булса, ә хезмәтче хужасы кебек булса, шул житә. Йорт хужасын Белзебул* дип атыйлар икән, өйдәгеләрен инде бигрәк тә шулай дип атарлар.

Курыкмагыз

²⁶Шуна күрә, алардан курыкмагыз! Ачылмый калачак бернинди капланган нәрсә һәм беленми калачак бернинди яшерен нәрсә юк. ²⁷Мин сезгә караңгылыкта сөйләгәннәрне көн яктысында сөйләгез, пышылдап әйткәннәрне өй түбәләреннән игьлан итегез. ²⁸Тәнне үтереп тә, жанны үтерә алмаучылардан курыкмагыз. Бәлки күбрәк жәһәннәмдә жанны да, тәнне дә һәлак итә алучы Аллаһыдан куркыгыз!

²⁹Ике чыпчык бер бакыр тәңкәгә** сатыла түгелме соң? Әмма аларның берсе дә Атагызның ихтыярыннан башка жиргә егылып төшмәс. ³⁰Ә сезнең хәтта башыгыздагы һәр чөч бөртегез дә санаулы. ³¹Шулай итеп, курыкмагыз: сез күп чыпчыкларга караганда кыйммәтләрәк.

Мәсих артыннан бару

³²Шулай итеп, Мине кешеләр алдында икъярар иткән кешене Мин дә Күктәге Атам алдында икъярар итәрмен. ³³Ә инде беррәсә кешеләр каршында Миннән ваз кичсә, Мин дә Күктәге Атам каршында аннан ваз кичәрмен.

* 10:25 *Белзебул* – шайтан өчен кулланылган исем.

** 10:29 *Бер бакыр тәңкә* – грек телендә «бер ассарион». Бер ассарион уналтыдан бер динарга тигез. (Бер динар – хезмәтченең бер көнлек эш хакы.)

³⁴Мине жиргә тынычлык китерергә килде дип уйламагыз. Мин тынычлык китерергә дип килмәдем, әмма кылыч алып килдем. ³⁵Чөнки Мин улы белән атаны, кызы белән ананы, килен белән каенананы аерырга дип килдем. ³⁶Һәм кеше өчен өйдәгеләре дошман булыр.

³⁷Үзенәң атасын яки анасын Миңа караганда күбрәк яратучы кеше Миңа лаек түгел. Үзенәң улын яки кызын Миңа караганда күбрәк яратучы кеше Миңа лаек түгел. ³⁸Үзенәң хачын алмаган һәм Миңа ияреп бармаган кеше Миңа лаек түгел. ³⁹Тормышын үзе өчен сакларга тырышучы кеше аны югалтыр. Ә Минем өчен тормышын югалткан кеше аны табар.

⁴⁰Сезне кабул итүче Мине кабул итә. Ә Мине кабул итүче Мине Жибәрүчене кабул итә. ⁴¹Пәйгамбәрне пәйгамбәр булганы өчен кабул итүче, пәйгамбәрнең әжерен алыр. Тәкъваны тәкъва булганы өчен кабул итүче тәкъваның әжерен алыр. ⁴²Кем шушы ин түбәннәрнең берсенә Минем шәкертем булганы өчен эчәргә дип бер чынаяк салкын су бирә, хак сүз әйтәм: әжереннән мәхрүм калмаячак.

Гайсәнең Яхьяга җавабы

11 ¹Гайсә, Үзенәң уника шәкертенә нәсыйхәт биреп бетергәч, башка шәһәрләрдә өйрәтеп һәм вәгазыләп йөрергә дип, аннан китте.

²⁻³Яхья исә, төрмәдә чакта Мәсихнең кылган гамәлләре хакында ишеткәч: «Килергә тиеш булган Зат Синме, әллә башка берәүне көтикме?» – дип сорарга үзенәң шәкертләрен жибәрде. ⁴Гайсә аларга җавап бирде:

– Барыгыз, күргәннәрегезне һәм ишеткәннәрегезне Яхьяга кайтып сөйләгез: ⁵Суқырлар янә күрә, аксаklar йөри, махаулылар тазарына, чукраклар ишетә, үлгәннәр терелеп тора һәм фәкыйрьләргә Яхшы хәбәр игълан ителә. ⁶Кем Минем хакта шикләнми, шул бәхетле.

⁷Яхья шәкертләре киткәндә, Гайсә халыкка Яхья хакында сөйли башлады:

– Сөз чүлгә нәрсә карарга бардыгыз? Жилдә тирбөлгән камышны карарга дипме? ⁸Нәрсә карарга бардыгыз соң? Купшы киём кигән кешенеме? Ә бит купшы киём кигәннәр сарайларда яшиләр. ⁹Ул чакта нәрсә карарга бардыгыз? Пәйгамбәрнеме? Әйе! Мин сезгә әйтәм, ул пәйгамбәрдән дә бөегрәк! ¹⁰Изге язмага:

«Мин Синең алдыңнан
хәбәрчемне жибәрәм,
ул Синең алдыңнан Сиңа юл әзерләр», –
дип язылган сүзләр аның турында.

¹¹ Сызгә хак сүз әйтәм: хатын-кыздан туган кешеләр арасында Чумдыручы Яхьядан бөегрәк һичкем булмады. Әмма Күкләр Патшалыгында иң кечкенәсә дә аннан өстенрәктер. ¹² Чумдыручы Яхья көннәреннән алып бүгенгә хәтле Күкләр Патшалыгы өчен көрәш бара һәм көч куючылар аны кулга төшерәләр. ¹³ Чөнки барлык пәйгамбәрләр һәм бөтен канун Яхьяга кадәр пәйгамбәрлек ителәр. ¹⁴ Һәм әгәр кабул итәргә телесез икән, белегез: ул – килергә тиешле Ильяс. ¹⁵ Колакалары булган ишетсен!

¹⁶⁻¹⁷ Хәзерге заман кешеләрен нәрсә белән чагыштырырга икән? Алар:

«Без сызгә күнелле көйләр уйнадык,
ә сез биемәдегез.

Без кайгылы жырлар жырладык,
ә сез кайгырып еламадыгыз», –

дип, базар мәйданында бер-берсенә кычкырып утыручы балаларга охшый. ¹⁸ Чөнки Яхья килде, ашамый да, шәраб та эчми, һәм кешеләр: «Ул женле», – диләр. ¹⁹ Адәм Улы килде, ашый һәм эчә. Алар: «Күрегез әле, бирән, эчкече, салым жыючыларның һәм гөнаһлыларның дусты!» – диләр. Ә Аллаһының зирәклегә үзенә эшләре белән хак дип исбат ителде.

Тәүбәгә килмәгән шәһәрләр

²⁰ Аннан соң Гайсә мөгжизаларының күбәсе эшләнгән шәһәрләргә тәүбәгә килмәгәннәре өчен шелтәли башлады:

²¹ – Кайгы сина, Хоразин! Кайгы сина, Бәйтсайда! Әгәр сездә эшләнгән мөгжизалар Тур һәм Сидун шәһәрләрендә күрсәтелгән булса, алар күптән инде тупас киёмнәр киеп һәм көлгә утырып тәүбә итәрләр иде. ²² Ләкин сызгә әйтәм, хөкем көнендә Тур белән Сидунга сызгә караганда жинелрәк булыр. ²³ Әй, Кәпәрнаум, әллә сине күккә кадәр күтәрерләр дип уйлыйсыңмы? Юк, үлем патшалыгына кадәр төшерелерсен. Әгәр сиздә эшләнгән мөгжизалар Сәдүмдә эшләнсә, ул хәзерге көнгә кадәр торган булыр иде. ²⁴ Ләкин сызгә әйтәм: хөкем көнендә Сәдүм жиренә сина караганда жинелрәк булыр.

Миңа килегез

²⁵ Шул вакытта Гайсә әйтте:

– Атам, күкнең һәм жирнең Хужасы! Зирәкләрдән һәм акыл ияләреннән яшерелгәнне балаларга ачып бирүең өчен Сина шөкрәна итәм! ²⁶ Әйе, Атам, шулай эшләүне Син яхшы дип таптың! ²⁷ Атам бөтенесен дә Миңа тапшырды. Улын Атасыннан башка һичкем белми. Улыннан башка Атасын һичкем белми,

һәм Улы Аны кемнәргә ачарга тели, шул кешеләрдән башка Атаны һичкем белми.

²⁸Авырлыктан жәфа чигүчеләр, һәммәгез дә Миңа килегез. Мин сезгә тынычлык бирермен. ²⁹Минем камытымны үзегезгә киегез һәм Миннән өйрәнегез, чөнки Мин – юаш, басынкы күңелле; һәм сез тынычлык табарсыз. ³⁰Чөнки Минем камытым унайлы һәм йөгем жинел!

Шимбә хақында сорау

12 ¹Бервакыт, шимбә көнне, Гайсә иген кырлары аркылы үтте. Аның шәкертләре, ачыкканлыктан, башаклар өзеп ашый башладылар. ²Фарисейләр, моны күреп, Гайсәгә әйттеләр:

– Кара, Синен шәкертләрең шимбә көн эшләргә ярамаганы эшлиләр!

³⁻⁴ – Давыт һәм аның белән булган кешеләр ачыккач, аның нәрсә эшләгәне хақында укымадыгызыни: ул Изге йортка кәргән һәм Аллаһыга багышланган икмәкләрне ашаган, ә аларны исә руханилардан башка һичкемгә дә ашарга рөхсәт ителмәгән, – диде Гайсә. – ⁵Аллаһы Йортында руханиларның шимбә көн канунын бозуларын, әмма моның аларга гаепкә саналмавын канун китабыннан укымадыгызымы әллә? ⁶Сезгә әйтәм: монда Аллаһы Йортына караганда бөегрәге бар. ⁷Әгәр сез Аллаһының: «Мин корбанны түгел, шәфкәтьлекне телим», – дигән сүзләренең мәгънәсен аңласагыз, гаепсезләрне хөкем итмәс идегез. ⁸Чөнки Адәм Улы – шимбә көненең Хужасы.

Гайсә кулы корышкан кешене савыктыра

⁹Аннан китеп, Гайсә гыйбадәтханәгә килде. ¹⁰Анда кулы корышкан кеше бар иде.

– Шимбә көнне савыктыру рөхсәт ителәме? – дип, кайберләре Гайсәдән сорадылар. Чынлыкта исә алар Гайсәне гаепләргә сәбәп эзлиләр иде.

¹¹ – Сезнең арагыздагы берәүнең бердәнбер сарыгы булып, ул сарыгы шимбә көнне чокырга егылып төшсә, аны чыгармас иде микән? – диде Гайсә. – ¹²Ә кеше исә сарыктан күпкә кәдерлерәк бит. Шулай булгач, шимбә көнне яхшылык эшләү рөхсәт ителә.

¹³Шуннан соң Ул теге кешегә:

– Кулыңны суз! – диде.

Ул кулын сузды, һәм кулы савыкты; икенчесе кебек үк исән булды. ¹⁴Фарисейләр исә, гыйбадәтханәдән китеп, Гайсәне ничек һәлак итү хақында бергеләшеп киңәш кордылар.

Аллаһының сайланган Хезмәтчесе

¹⁵ Гайсә, бу хакта белеп, аннан китте. Артыннан күп халык иярде. Ул авыруларның барысын да савыктырды. ¹⁶ Әмма Үзенң кем булуы хакында беркемгә дә сөйләмәскә кушты. ¹⁷ Бу вакыйгалар Ишагыя пәйгамбәр аша әйтелгән сүзләр гамәлгә ашсын өчен булды:

- ¹⁸ «Менә Мин сайлаган Минем Хезмәтчем,
Минем сөеклем, Минем жанымның шатлыгы.
Мин Аны Үземнең Рухым белән сугарымын,
һәм Ул Минем хөкемемне халыкларга игълан итәр.
- ¹⁹ Ул бәхәсләшмәс, кычкырмас,
урамнарда Аның тавышын һичкем ишетмәс.
- ²⁰ Гаделлекне жинүгә ирештергәнгә кадәр,
чатнаган камышны сындырып төшермәс,
пыскып яткан филтәне сүндермәс.
- ²¹ Аның исеменә халыклар өметләрен багларлар».

Гайсә һәм Белзебул

²² Аннары Гайсә янына женле кешене китерделәр; ул суыр һәм телсез иде. Гайсә аны савыктырды. Ул сөйләшә һәм күрә башлады. ²³ Кешеләр шаккаттылар һәм:

– Давыт Улы була аламы Ул? – дип, алар бер-береннән со-
радылар.

²⁴ Моны фарисейләр ишетеп:

– Аңа женнәр башлыгы Белзебул көч биргәнгә күрә генә Ул
женнәрне куып чыгара, – диделәр.

²⁵ Гайсә, аларның уйларын белеп:

– Әгәр патшалык эчәндә бүленү булса, ул жиимерелер. Шулай
ук эчәндә ызгыш-талаш булган шәһәр яки йорт тора алмас.

²⁶ Әгәр шайтан шайтанны куып чыгара икән, димәк, ул
үзен-үзе тарката. Аның патшалыгы ничек торыр икән? ²⁷ Ә ин-
де Мин женнәрне Белзебул көче белән куып чыгарам икән,
сезнең иярченнәрегез кемнең көче белән куып чыгара соң?
Шунлыктан, сезнең хаклы булмавыгызны алар үзләре күрсә-
терләр. ²⁸ Ә инде Мин Аллаһы Рухы белән женнәрне куып
чыгарам икән, димәк, сезгә Аллаһы Патшалыгы инде килеп
житте, – диде.

²⁹ – Кем дә булса көчле кешенең өенә кереп, башта аны
бәйләп куймыйча, аның малын талый алыр микән? Шулай
эшлөгәннән соң гына ул аның өен талап чыгар.

³⁰ Кем Минем белән түгел, ул Миңа каршы. Кем Минем
белән жыймый, ул тарката. ³¹ Шуңа күрә, Мин сезгә әйтәм:

кешеләрнең бөтен гөнаһлары һәм көферлекләре кичерелер, әмма Аллаһы Рухына каршы көферләнү кичерелмәс. ³² Адәм Улына каршы берәр нәрсә әйтүче кичерелер, әмма Аллаһы Рухына каршы берәр нәрсә әйтүче хәзерге заманда да, киләчәктә дә кичерелмәс.

³³ Яхшы жимеш китерер өчен агачның яхшы булуы кирәк. Әгәр агач начар икән, жимешләре дә начар булыр. Жимешенә карап, агачы беләнә. ³⁴ Елан кавеме! Явыз була торып, сез ничек яхшы сөйләшә аласыз? Кешенең күнеленнән нәрсә ташый, аның телендә дә шул була. ³⁵ Яхшы кеше үзенең яхшылык хәзинәсеннән яхшылык чыгара, ә явыз кеше үзенең явызлык хәзинәсеннән явызлык чыгара. ³⁶ Сөзгә әйтәм: әйтелгән һәр буш сүз өчен кешеләр кыямәт көнендә жавап бирәчәкләр. ³⁷ Чөнки әйткән сүзләренә карап сине аklarлар, әйткән сүзләренә карап хөкем итәрләр.

³⁸ Шуннан соң канунчылар һәм фарисейләр арасыннан берничәсе Ана әйттеләр:

– Остаз, без Синең илаһи билге күрсәтүенне телибез.

³⁹ Ләкин Гайсә аларга жавап бирде:

– Явыз һәм Аллаһыга иман итмәүче буын билге таләп итә, әмма аларга Юныс пәйгамбәр галәмәтеннән башка билге бирелмәс. ⁴⁰ Чөнки Юныс пәйгамбәр диңгез жанварының карынында өч көн һәм өч төн үткәргән кебек, Адәм Улы да жир тирәнлегендә өч көн һәм өч төн үткәрер. ⁴¹ Нинәвилеләр хөкем көнендә бу буын кешеләре белән бергә торып, аларны гаепләчәкләр, чөнки алар Юныс пәйгамбәрнең вәгазен ишетеп тәүбә иткәннәр. Ә Мондагы – Юныстан бөегрәк. ⁴² Көнъякның патшабикәсе хөкем көнендә, бу буын кешеләре белән бергә торып, аларны гаепләчәк, чөнки ул Сөләйман патшаның зирәк сүзләрен тыңлау өчен жир читеннән килгән булган. Ә Мондагы – Сөләйманнан бөегрәк.

⁴³ Шакшы рух, кеше эченнән чыкканнан соң, сусыз урыннарда үзенә сыеныр урын эзләп йөри, әмма таба алмый. ⁴⁴ Һәм ул: «Элекке йортыма әйләнеп кайтыйм әле», – ди. Кире кайткач, ул аны иясез, себерелгән һәм жыештырылган хәлдә таба. ⁴⁵ Аннары ул үзеннән дә явызрак жиде рухны ияртеп кайта, һәм алар шунда яши башлайлар. Һәм ул кешенең бу хәле элеккегә караганда да начаррак була. Бу явыз буын белән дә шулай булыр.

Гайсәнең анасы һәм энеләре

⁴⁶ Гайсә халыкка сөйләгән вакытта, Аның анасы һәм энеләре тышта тордылар: алар Гайсә белән сөйләшергә теләделәр.

⁴⁷ Ниндидер бер кеше Гайсәгә әйтте:

– Синең әниң белән энеләрең тышта басып торалар. Алар Синең белән сөйләшәргә телиләр.

⁴⁸ Гайсә исә бу кешегә жавап бирде:

– Кем Минем анам һәм кем туганнарым?

⁴⁹ Һәм кулы белән шәкертләренә күрсәтеп:

– Менә Минем анам һәм туганнарым! – диде. – ⁵⁰ Чөнки Күктәге Атамның ихтыярын үтәүче кеше Мина ир туганым да, кыз туганым да, анам да була.

Чәчүче хақында гыйбрәтле хикәя

13 ¹ Гайсә шул көнне өйдән чыкты һәм дингез ярына барып утырды. ² Аның тирәсенә күп халык жыелды. Шунлыктан Аңа көймәгә утырырга туры килде, ә бөтен халык яр буенда басып торды. ³ Һәм Гайсә гыйбрәтле хикәяләр аша аларга күп нәрсә хақында сөйләде:

– Менә, чәчүче чәчәргә чыккан. ⁴ Ул чәчкәндә орлыкларның бер өлеше юл буена төшкән. Кошлар очып килеп, аларны чүпләп бетергән. ⁵ Икенче бер өлеше туфрагы аз булган ташлы урынга төшкән. Тирән ятмаганга күрә, алар тиз шытып чыкканнар. ⁶ Ә инде кояш чыгып кыздыргач, тамырлары булмаганлыктан, үсентеләр шинеп төшкәннәр. ⁷ Орлыкларның башкалары күгәнлеккә төшкән. Күгән куаклары үсеп, аларны басып киткән. ⁸ Ә башка орлыклар исә ундырышлы жиргә төшкән һәм йөзләтә, алтмышлата, утызлата уңыш биргән. ⁹ Колаклары булганнар – ишетсеннәр!

¹⁰ Шәкертләре Аның янына килеп, сорадылар:

– Син ни өчен халык белән кинәяле хикәяләр кулланып сөйләшәсен?

¹¹ – Сөзгә Күкләр Патшалыгының серләрен белү бирелгән, ә аларга бирелмәгән, – диде Ул. – ¹² Кемнең бар, шуна бирелер һәм аңарда артыгы белән булыр. Ә кемнең юк, аңардан булганы да тартып алыныр. ¹³ Менә шуна күрә Мин аларга кинәяле хикәяләр кулланып сөйлим: алар бит карыйлар, әмма күрмиләр, тыңлыйлар, әмма ишетмиләр һәм төшенмиләр. ¹⁴ Шулай Ишагыйянең пәйгамбәрлек сүзләре аларда тормышка ашты:

«Тыңлап-тыңлап та, аңламассыз,
Карап-карап та, күрмәссез.

¹⁵ Чөнки бу халыкның йөрәген май баскан.

Көчкә генә ишетә колаклар,
Күзләрен дә алар йомганнар.

Әгәр шулай булмаса,

Күзләре белән күрерләр,

Колаклары белән ишетерләр иде.

Йөрәкләре белән аңларлар,
 Мина таба борылырлар
 Һәм Мин аларны савыктырыр идем».

¹⁶ Ләкин сезнең күзләрегез бәхетле, чөнки алар күрәләр, колакларыгыз бәхетле, чөнки алар ишетәләр. ¹⁷ Ышаныгыз: сез күрә торган нәрсәләрне күп пәйгамбәрләр һәм тәкъвалар күрергә теләделәр, әмма күрмәделәр; сез хәзер ишеткән нәрсәләрне ишетергә теләделәр, әмма ишетмәделәр.

¹⁸ Шулай итеп, чәчүче хакындагы кинаяле хикәянең нәрсә аңлатканын тыңлагыз. ¹⁹ Патшалык хакындагы сүзне тыңлаучы һәм аны аңламаучы һәркемнең йөрәгенә чәчелгәнне шайтан килеп алып китә. Бу – юл буена чәчелгән орлык. ²⁰ Ташлы урынга чәчелгән орлык исә, сүзне ишетү белән, аны шунда ук шатланып кабул итүче кеше ул. ²¹ Әмма аның тамыры булмаганлыктан, ул сүзне вакытлыча гына тотта. Сүз аркасында кайгы яки эзәрлекләүләр булса, ул бик тиз чигенә. ²² Күгәнлеккә чәчелгәнә исә – ул сүзне ишетүче кеше, әмма тормыш мәшәкатләре һәм байлыкка кызыгу сүзне басып китә һәм ул уңыш бирми. ²³ Ундырышлы жиргә чәчелгәнә – сүзне ишетеп, аны аңлаучы кеше, ул жимеш бирә һәм уңышы йөзләтә, алтмышлата һәм утызлата була.

Тиле бодай хакында гыйбрәтле хикәя

²⁴ Гайсә аларга тагын бер гыйбрәтле хикәя сөйләде:

– Күкләр Патшалыгы нәрсәгә охшаган? Күз алдыгызга китереgez: кеше үзенең басуына иң яхшы орлыгын чәчкән. ²⁵ Әмма төнлә, һәммәсе йоклаган чакта, аның дошманы килеп, иген арасына тиле бодай чәчеп киткән. ²⁶ Үсентеләр күтәрелеп, башаклары күрәнгән вакытта, тиле бодай да күрәнгән башлаган. ²⁷ Йорт хужасының хезмәтчеләре аңа килеп: «Әфәнде, син бит үзенең басуына орлыкның иң яхшыларын чәчтң. Тиле бодай каян килеп чыккан соң?» – дип сорадылар. ²⁸ «Бу дошман эше», – дип жавап бирде хужалары. Алар әйттеләр: «Теләсәң, без барып утыйк аларны!» ²⁹ Ләкин ул әйтте: «Кирәкми, югыйсә утаган вакытта тиле бодай белән бергә игенне дә йолкуыгыз бар. ³⁰ Анысы да, монысы да уңыш урганга кадәр үссеннәр. Ә инде урак өстендә Мин уручыларга әйтермен: „Иң элек яндыру өчен, тиле бодай көлтәләрен жыегыз, ә игенне келәткә илтөп салыгыз“».

Горчица орлыгы һәм чүпрә хакында гыйбрәтле хикәя

³¹ Гайсә аларга тагын бер гыйбрәтле хикәя сөйләде:

– Күкләр Патшалыгы нәрсәгә охшаган? Күз алдыгызга китереgez: менә бер кеше үз басуына горчица орлыгын чәчкән. ³² Ул

бөтен орлыктардан да кечкенэрэк, э инде үсеп житкэч, бакчадагы һәммә үсемлекләрдән дә зуррак, агач кебек була. Һәм кошлар, очып килеп, аның ботакларында оя ясыйлар.

³³ Гайсә аларга тагын бер гыйбрәтле хикәя сөйләде:

– Күкләр Патшалыгы нәрсәгә охшаган? Күз алдыгызга китереgez: менә бер хатын чүпрә белән бер капчык оннан камыр басып куйган һәм берникадәр вакыттан соң бөтен камыр кабарган.

³⁴ Боларның барысын Гайсә халыкка кинаяле хикәя итеп сөйләде. Ул аларга кинаяле хикәя кулланмыйча бернәрсә дә сөйләмәде. ³⁵ Бу – пәйгамбәр әйткәннәр гамәлгә ашсын өчен булды:

«Мин аларга кинаяле хикәяләр аша сөйләрмен,
Дөнья яратылган көннәрдән бирле
билгеле булмаганны сөйләрмен».

Тиле бодай хакындагы гыйбрәтле хикәянең мәгънәсе

³⁶ Аннары, халыкны жибәрәп, Гайсә өйгә керде. Шәкертләре Аның янына килеп:

– Басудагы тиле бодай хакындагы гыйбрәтле хикәянең мәгънәсен безгә аңлатып бирче! – диделәр.

³⁷ – Яхшы орлык чөчүче – ул Адәм Улы, – диде Гайсә. –

³⁸ Басу – дөнья ул, яхшы орлыктар – Патшалык кешеләре, тиле бодай – шайтан кешеләре, ³⁹ һәм аны чөчүче дошман – иблис. Урак өсте – дөнья бетү ул, ә уручылар – фәрештәләр. ⁴⁰ Тиле бодайны жыеп, утта яндырган кебек, дөнья беткәндә дә шулай булачак. ⁴¹ Адәм Улы Үзенә фәрештәләрен жибәрер, алар Аның Патшалыгыннан гөнаһка тартучыларның һәм явызлык эшлөчеләрнең һәммәсен жыеп, ⁴² янып торган утлы мичкә ташларлар. Анда елау һәм теш шыкырдату булыр. ⁴³ Ә тәкъва кешеләр Аталарының Патшалыгында кояштай балкып торырлар. Колаклары булганнар ишетсеннәр!

Яшерелгән хәзинә һәм энже хакында гыйбрәтле хикәя

⁴⁴ Күкләр Патшалыгы нәрсәгә охшаган? Күз алдыгызга китереgez: берәү кырда күмеп куелган хәзинәне тапкан, ди. Ул аны янадан күмеп куйган һәм, шатланып, бөтен булган нәрсәсен сатып, шул кырны сатып алган.

⁴⁵ Күкләр Патшалыгы тагын нәрсәгә охшаган? Күз алдыгызга китереgez: сүдөгәр яхшы энжеләр эзли, ди. ⁴⁶ Менә ул искиткеч матур энже тапкан. Кайтып, бар булган нәрсәсен саткан һәм аны сатып алган.

Ятымәгә эләккән балыклар хақында гыйбрәтле хикәя

⁴⁷ Күкләр Патшалыгы тагын нәрсәгә охшаган? Күз алдыгызга китерегез: балыкчылар дингездә ятымә салганнар һәм ана төрле балыклар эләккән, ди. ⁴⁸ Ятымә балык белән тулгач, алар ятымәне ярга тартып чыгарганнар да, утырып, балыкларны сайлый башлаганнар. Яхшыларын кәрзингә салганнар, ә ашарга яраксызларын исә читкә ташлаганнар. ⁴⁹ Дөнья беткәндә дә шулай булачак: фәрештәләр килеп, тәквалардан яман кешеләрне аерырлар. ⁵⁰ Аларны янып торган утлы мичкә ташларлар. Анда елау һәм теш шыкырлату булыр.

⁵¹ Сез боларның барысын да аңладыгызмы?

– Әйе, – дип жавап бирделәр шәкертләре.

⁵² – Менә шуңа күрә, – диде аларга Гайсә, – Күкләр Патшалыгының шәкерте булган һәр канунчы үзенә келәтәннән иске әйберләрен дә, яналарын да чыгаручы йорт хужасы белән охшаш.

Гайсә Насарада инкяр ителә

⁵³ Шушы гыйбрәтле хикәяләренә сөйләп бетергәч, Гайсә аннан китте. ⁵⁴ Үз шәһәрәнә кайткач, Ул аларның гыйбадәтханәләрендә өйрәттә. Тынлаучыларның һәммәсе таң калды.

– Шундый тирән акыл һәм кодрәтле эшләр Анарда кайдан икән? – диделәр алар. – ⁵⁵ Ул балта остасының улы түгелме соң? Аның анасы – Мәрьям, энеләре – Ягькуб, Йосыф, Шимун һәм Яһүд түгелме соң? ⁵⁶ Һәм Аның бөтен сеңелләре монда яшәмимени? Шулай булгач, моның барысы Ана кайдан килгән?

⁵⁷ Һәм Аны кире кактылар.

– Пәйгамбәр һәр жирдә ихтирам ителә, фәкәт үзенә ватынында һәм өендә генә хөрмәт күрми, – диде аларга Гайсә.

⁵⁸ Аларның ышанмаулары аркасында, Ул анда күп могжизалар эшләмәде.

Чумдыручы Яхьяның үлеме

14 ¹ Шушы вакытта идарәче Һируд Гайсә хақында ишетте. ² Ул үзенә кешеләренә: «Ул – үледән терелеп торган Чумдыручы Яхья. Шуңа күрә, Аның кодрәтле эшләр күрсәтергә куәте бар», – диде. ³ Чөнки Һируд, аның абыйсы Филиппнең Һирудия исемле хатыны аркасында, Яхьяны богаулап, төрмәгә япкан иде. ⁴ Чөнки Яхья: «Сина аның белән яшәргә ярамый», – дигән иде. ⁵ Һируд аны үтерер иде, әмма Яхьяны пәйгамбәр дип исәпләгән халыктан курыкты.

⁶ Һирудның туган көнөндә Һирудиянең кызы кунаклар алдында биеде һәм Һирудка шулкадәр охшады ки, ⁷ ул ни генә сорамасын, барын да бирергә ант итте. ⁸ Кыз исә, анасы өйрәткәнчә:

– Хәзер үк Чумдыручы Яхьяның башын тәлинкәгә салып китер, – дип әйтте.

⁹ Патша кайгыга төште, әмма кунаклар алдында әйтелгән ант хакына кызның теләген үтәргә ¹⁰ һәм, төрмәдә Яхьяның башын кистерергә, дип әмер бирде. ¹¹ Башны тәлинкәгә салып китерделәр һәм кызга бирделәр, ә ул анасына илтеп бирде. ¹² Яхьяның шәкертләре килеп, аның гәүдәсен алып кабергә салдылар, аннары китеп, бу хакта Гайсәгә хәбәр ителәр.

Биш меңне ашату

¹³ Гайсә исә бу хакта ишеткәч, ялгызы гына көймәгә утырып, аулак урынга китте. Әмма кешеләр бу турыда ишеткәч, шәһәрләреннән чыгып, Аның артыннан жәяүләп киттеләр. ¹⁴ Ярга чыккач, Гайсә зур халык төркемен күреп алды. Ул аларны кызганды һәм авыру булганнарын савыктырды. ¹⁵ Кич житкәндә, Аның янына шәкертләре килделәр һәм:

– Бу кеше йөрми торган урын, ә вакыт соң инде. Халыкны жибәр; авылларга барып, үзләренә ризык сатып алсыннар, – диделәр.

¹⁶ – Аларга китеп торасы түгел. Сөз аларны үзегез ашатыгыз, – диде Гайсә.

¹⁷ – Безнең монда бары тик биш икмәк һәм ике балык кына бар, – диделәр тегеләр Гайсәгә.

¹⁸ – Аларны Миңа монда китерегез, – диде Гайсә.

¹⁹ Ул кешеләргә чирәмгә утырырга кушып, биш икмәкне һәм ике балыкны алды да, күккә карап, шөкрәна кылды һәм, икмәкләрне сындыргалап, шәкертләренә бирде, ә алар исә халыкка өләштеләр. ²⁰ Барысы да ашадылар һәм туйдылар. Шәкертләре калган сыныклардан тулы уника кәрзин жыйдылар. ²¹ Барлык ашаучыларның саны исә, хатыннарын һәм балаларны исәпкә алмаганда, биш меңгә якын иде.

Гайсә су өстеннән атлап килә

²² Үзенә халыкны жибәрүен көтмичә, шәкертләренә, хәзер үк көймәгә утырып, Үзеннән алданрак аргы якка чыгарга кушты. ²³ Халыкны жибәргәч, аулакта дога кылырга дип, Гайсә тауга менде. Кич житкәч, Ул анда ялгызы булды. ²⁴ Ә көймә исә ярдан еракта иде, һәм, жил каршы булганлыктан, ана көчле

дулкыннар бэрэ иде. ²⁵ Иртэнге өч белән алты арасында* Гайсә, дингез өстеннән атлап, алар янына китте. ²⁶ Шәкертләрә Гайсәнен дингез өстеннән килүен күрөп, куркыштылар:

– Бу өрәк! – диделәр. Һәм куркуларыннан кычкырып жи-бәрделәр.

²⁷ – Кыю булыгыз, бу – Мин! Курыкмагыз! – диде шунда ук аларга Гайсә.

²⁸ Шуннан соң Петер Ана эндәште:

– Раббым! Әгәр Син булсаң, янына су өстеннән килергә әмер бирче миңа.

²⁹ – Кил, – диде ана Гайсә.

Петер, көймәдән чыгып, су өстеннән Гайсәгә таба китте.

³⁰ Әмма жилнең көчле булуын тоеп, куркып китте һәм бата башлады.

– Коткар мине, Раббым! – дип кычкырып жиборде ул.

³¹ Гайсә шунда ук кулын сузып, аны эләктереп алды һәм әйтте:

– Аз иманлы син, нигә икеләндең?

³² Алар көймәгә кергәч, жил тынды. ³³ Көймәдәге шәкертләрә Гайсә каршында йөзтүбән капландылар.

– Син чыннан да Аллаһы Улы! – диделәр алар.

³⁴ Алар, дингезне кичеп, Геннисарет ярына чыктылар. ³⁵ Жирле халык, Гайсәне танып, бу хакта шундагы бөтен әйләнә-тирәгә таратты һәм Ана барлык авыруларны алып килде. ³⁶ Алар Аның киemenең чабуына гына булса да кагылырга рөхсәт бирүен үтенделәр. Һәм кем генә кагылмасын, барысы да савыкты.

Кешене нәрсә пычрата

15 ¹ Шуннан соң Иерусалимнан Гайсә янына фарисейләр һәм канунчылар килделәр.

² – Ни өчен Синең шәкертләрең ата-бабалардан килгән йолаларны бозалар: ашар алдыннан кулларын юмыйлар? – дип сорадылар.

³ – Ә сез ни өчен үзегезнең йолаларыгыз хакына Аллаһы әмерен бозасыз? – дип каршы төште Гайсә. – ⁴ Аллаһы: «Атаңны һәм анаңны хөрмәт ит» һәм «Атасын һәм анасын хурлаган кеше үтерелергә тиеш», – дип әйткән. ⁵ Ә сез: «Берәрсе атасына яки анасына: „Мин сиңа бирергә тиеш булган бүләкне Аллаһыга вәгдә иттем“, – дип әйтсә, ⁶ ана инде атасын

* 14:25 *Иртэнге өч белән алты арасында* – грекча сүзгә-сүз «төннен дүртенче сак вакытында». Рим системасы буенча, төн өчәр сәгать-төн торган дүрт сак вакытына бүленгән булган.

хөрмәтләмәсә дә ярый», – дип өйрәтәсез. Моньң белән сез үзегезнең йолагыз хақына Аллаһы сүзен юкка чыгарасыз. ⁷ Монафикълар! Сезнең хакта Ишагыя пәйгамбәр алдан күреп дәрәс әйткән:

⁸ «Бу халык Мине теле белән хөрмәт итә,
ә күнелләре исә Миннән еракта.

⁹ Аларның Миңа табынулары бушка:
алар кеше уйлап чыгарган кагыйдәләргә өйрәтәләр».

¹⁰ Гайсә халыкны Үзе янына чакырып әйтте:

– Тыңлагыз һәм төшенергә тырышыгыз. ¹¹ Аллаһы алдында кешене авызына кергән нәрсә түгел, ә авызыннан чыккан нәрсә пычрата.

¹² Шуннан соң, шәкертләре Аның янына килеп:

– Синез сүзләренне ишетеп, фарисейләрен рәнжүләрен беләсенме? – диделәр.

¹³ – Күктәге Атам тарафыннан утыртылмаган һәр үсенте тамыры белән йолкыначак, – диде Ул. – ¹⁴ Калдырыгыз аларны! Суқырларны житәкләп йөрүче суқырлар алар. Суқыр суқырны житәкләп бара икән, чокырга икесе дә егылып төшәчәк.

¹⁵ – Безгә бу сүзләренә аңлатып бирче, – дип мөрәжәгать итте Ана Петер.

¹⁶ – Әллә сез дә һаман аңламыйсызмы? – диде Гайсә. –

¹⁷ Авызга кергән нәрсәнең карыңга керүе, ә аннан тышка чыгарылып ташлануы сезгә аңлашылмыймыни? ¹⁸ Кешенең авызыннан чыкканы йөрәгеннән чыга. Аны шул пычрата.

¹⁹ Явыз ниятләр, кеше үтерү, зиначылык, фәхешлек, урлашу, ялган шаһитлек итү, хурлау кешенең йөрәгеннән чыга. ²⁰ Кешене менә шулар пычрата. Ә юмаган куллар белән ашау кешене пычратмый.

Мәжүси хатынның иманы

²¹ Гайсә ул урыннан Тур һәм Сидун жирләренә китте. ²² Аның янына шул жирләрдә яшәүче кәнганлы хатын килде.

– Әфәнде, Давыт Улы! Кызган мине: минем кызым женле һәм бик нык газаплана! – дип кычкырды ул.

²³ Әмма Гайсә аңа бер сүз белән дә жавап кайтармады. Шәкертләре, янына килеп, Аннан үтенә башладылар:

– Жибәр аны. Югыйсә ул кычкырып безнең арттан килә.

²⁴ – Мин Израил халкының югалган сарыкларына гына жибәрелгән идем, – дип жавап бирде Гайсә.

²⁵ Әмма хатын якын килде һәм Аның каршында йөзтүбән капланып:

– Әфәнде, миңа ярдәм итче! – диде.

²⁶ – Икмәкне балалардан алып, көчекләргә ташлау яхшы түгел, – диде Гайсә.

²⁷ – Әйе, Әфәнде. Ләкин көчекләр дә хужаларының өстәленнән коелган валчыкларны ашый бит, – дип жавап кайтарды хатын.

²⁸ Гайсә ана:

– Әй, хатын! Синең иманың нык! Сиңа теләгәнәңчә булсын, – диде.

Һәм шул ук вакытта аның кызы савыкты.

Дүрт меңне ашату

²⁹ Аннан киткәч, Гайсә Гәлиләя диңгезе яры буйлап барды. Ул тауга менеп утырды. ³⁰ Аның янына халык төркөмнәре аксаklarны, суқырларны, гарипләрне, телсезләрне һәм башка күп төрле авыру кешеләрне алып килделәр. Алар авыруларны Аның аяклары янына салдылар, һәм Гайсә аларны савыктырды. ³¹ Телсезләрнең сөйләшүен, гарипләрнең савыгуын, аксаklarның йөрүен һәм суқырларның күрүен күрәп, халык таң калды. Һәм алар Израил Аллаһысын данладылар.

³² Гайсә шәкертләрен чакырып, аларга:

– Кешеләрне кызганам. Алар Минем белән инде өч көн буге, ә ашарларына һичнәрсәләре юк. Минем аларны ач килеш жиберәсем килми: юлда хәлсезләнәргә, – дип әйтте.

³³ – Шундый төркөмне туендырырлык икмәкне монда, чүлдә, кайдан алырга? – диделәр Аңа шәкертләре.

³⁴ – Сездә ничә икмәк бар? – дип сорады Гайсә.

– Жиде икмәк һәм берничә кечкенә балык, – дип жавап бирделәр алар.

³⁵ Гайсә халыкка жиргә утырырга кушты һәм, ³⁶ жиде икмәкне һәм балыкларны алып, шөкрәна кылды. Аларны сындыргалап, шәкертләренә бирде, ә шәкертләре халыкка өләште.

³⁷ Барысы да ашап туйдылар. Шәкертләре калган сыныкларны жиде кәрзин тутырып жыйдылар. ³⁸ Ә ашаучылар исә, хатыннарны һәм балаларны исәпкә алмаганда, дүрт мең кеше иде.

³⁹ Халыкны жибергәч, Гайсә көймәгә утырды һәм Мәгедән жирләренә юл тотты.

Гайсәдән илаһи билге күрсәтүен таләп итәләр

16 ¹ Аннан соң, Гайсә янына фарисейләр һәм саддукейлар килделәр. Аны сынарга теләп, Аннан күктән илаһи билге күрсәтүен үтенделәр. ² Әмма Ул:

– Кич белән сез: «Күк йөзе кызыл, шуңа күрә һава торышы яхшы булыр», – дисез. ³ Ә иртән иртүк: «Бүген давыл булачак,

чөнки күк йөзе кып-кызыл һәм хәвәфле», – дисез. Күккә карап, сез һава торышын алдан әйтә аласыз, ә вакытларның билгеләрен аера белмисез. ⁴Явыз һәм иман итмәүче буын кешеләре! Сез илаһи билгеләр таләп итәсез, әмма сезгә Юныс галәмәтәннән башка билгә бирелмәс, – дип җавап бирде.

Һәм Гайсә аларны калдырып китте.

Фарисейләр һәм саддукейлар ачыткысы

⁵Шәкертләре башка ярга килеп життеләр. Алар үзләре белән икмәк алырга онытканнар икән.

⁶– Карагыз, фарисейләр һәм саддукейлар ачыткысыннан сак булыгыз! – диде аларга Гайсә.

⁷Алар исә үзара: «Ул, безнең икмәгебез булмаганга, шулай әйтә», – диештеләр.

⁸Гайсә, моны белеп, аларга:

– Аз иманлылар! Сез ни өчен икмәгегез юклығы турында сөйләшәсез? ⁹Сез берни дә аңламыйсызмыни? Биш мең кешегә өләшкән биш икмәкне оныттыгызмы? Сез ул вакытта ничә кәрзин жыеп алдыгыз? ¹⁰Ә жиде икмәкне дүрт меңгә өләшү хакында? Сез ул вакытта ничә кәрзин жыеп алдыгыз? ¹¹Минем икмәк хакында әйтмәвем сезгә аңлашылмыймы? Фарисейләр һәм саддукейлар ачыткысыннан сак булыгыз! – диде.

¹²Шунда алар Гайсәнең икмәк ачыткысыннан түгел, ә фари-сейләр һәм саддукейлар тәгълиматыннан сакланырга кушуын аңладылар.

Кем ул Гайсә?

¹³Филип Кайсариясе шәһәре янындагы жиргә килгәч, Гайсә Үзенең шәкертләреннән сорады:

– Кешеләр Адәм Улын кем дип белә?

¹⁴– Берәүләр Аны – Чумдыручы Яхъя, ди, икенчеләре – Ильяс, ә кайберләре исә Иремия яки башка пәйгамбәрләрнең берсе дип исәплиләр, – диделәр.

¹⁵– Ә сез, сез Мине кем дип беләсез? – дип сорады алардан Гайсә.

¹⁶– Син – Мәсих, тере Аллаһының Улы, – дип җавап бирде Шимун Петер.

¹⁷– Яхъя улы Шимун, син бәхетле, чөнки моны сиңа кеше түгел, ә Минем Күктәге Атам ачып бирде, – диде Гайсә.

¹⁸– Шуңа күрә Мин сиңа әйтәм: син – Петер* һәм бу кыяда Мин Үземә иман итүчеләр бердәмлеген төзиячәкмен. Аны үлем

* 16:18 *Петер* – грек телендә «кыя» дигән мәгънәне аңлата.

патшалыгы* жиңә алмас. ¹⁹ Мин сиңа Күкләр Патшалыгының ачкычларын бирермен. Син жирдә тыйганны Аллаһы күкләрдә тыячак, ә жирдә рөхсәт иткәнне Аллаһы күкләрдә рөхсәт итәчәк.

²⁰ Аннан соң, шәкертләренә Үзенә Мәсих булуын һичкемгә дә әйтмәскә кушты.

Гайсә Үзенә үләме хақында әйтә

²¹ Шул вакыттан алып, Гайсә шәкертләренә Үзенә Иерусалимга барырга һәм анда аксакаллар, баш руханилар һәм канунчылар тарафыннан күп газапларга дучар ителергә, анда үтерелергә, әмма өченче көнне терелтеп торгызылырга тиешлеге хақында ачык итеп сөйли башлады.

²² Петер исә, Аны читкәрәк чакырып, каршы әйтә башлады:

– Сине Аллаһы сакласын, Раббым! Синең белән мондый хәл була күрмәсен!

²³ Әмма Гайсә, борылып, Петергә әйтте:

– Кит янымнан, шайтан! Син Мине вәсвәсәлисен, синдә Аллаһы уйлары түгел, ә кешенеке.

²⁴ Аннары Гайсә шәкертләренә әйтте:

– Кем Минем арттан барырга тели, үз-үзеннән баш тартсын, үзенә хачын алып, Минем арттан барсын. ²⁵ Чөнки кем үзенә тормышын саклап калырга тели, ул аны югалтыр. Ә кем үзенә тормышын Минем хакка югалтса, ул аны табар. ²⁶ Бөтен дөнья милкен үзенә алып, жанын һәлак итсә, кешегә моннан ни файда? Ул, үзенә жанын кире кайтарып алыр өчен, нәрсә тәкъдим итә алыр икән соң? ²⁷ Чөнки Адәм Улы Атасының балкып торган шөһрәте һәм Үзенә фәрештәләре белән килер һәм һәркемгә аның гамәленә карап бирер. ²⁸ Сөзгә хак сүз әйтәм: монда басып торучыларның кайберләре Адәм Улының Патша булып килүен күргәнче үлемне татымаячаклар.

Гайсәнең тышкы кыяфәте үзгәрә

17 ¹ Гайсә, алты көннән соң, Петерне, Ягкубны һәм аның энесе Яхьяны Үзе белән алып, биек тауга менде. Алар анда үзләре генә иделәр. ² Гайсәнең тышкы кыяфәте аларның күз алдында үзгәрәп китте: йөзе қояш кебек балкыды, ә киёмнәре яктылык кебек ап-ак булды. ³ Менә алар каршында Муса белән Ильяс пәйгамбәрләр пәйда булдылар һәм алар Гайсә белән сөйләштеләр. ⁴ Петер Гайсәгә әйтте:

– Раббыбыз! Безнең монда булуыбыз нинди яхшы! Телисезме, өч чатыр қорам: берсен Сина, берсен Мусага, берсен Ильяска?

* 16:18 *Үлем патшалыгы* – грек телендә сүзгә-сүз: «үлем капкасы».

⁵ Петер сөйлөгөн вакытта балкып торган болыт төшөп, аларны каплады. Һәм болыт эченнән: «Бу – Минем сөөкле Улым, Ул Минем куанычым. Аны тыңлагыз!» – дигән сүзләр ишетелде.

⁶ Бу тавышны ишетеп, шәкертләр йөзтүбән капландылар һәм нык куркыштылар. ⁷ Гайсә, яннарына килеп, аларга кагылды һәм: – Торыгыз, курыкмагыз! – диде.

⁸ Шәкертләр, күтәрелеп карагач, Гайсәдән башка беркемне дә күрмәделәр.

⁹ Таудан төшкәндә Гайсә аларга боерып әйтте:

– Адәм Улы терелтеп торгызылганга кадәр, күргәнегез хакында беркемгә дә сөйләмәгез.

¹⁰ – Ә канунчылар ни өчен, башта Ильяс килергә тиеш, дип әйтәләр? – дип сорадылар шәкертләр.

¹¹ – Чыннан да, башта Ильяс килеп, барын да үз урынына урнаштырачак, – дип жавап бирде Гайсә. – ¹² Сөзгә әйтәм: Ильяс килде инде, ләкин кешеләр аны танымадылар һәм аның белән ни теләсәләр, шуны эшләделәр. Шулай ук Адәм Улы да алар аркасында күп газәпләр кичерәчәк.

¹³ Шунда шәкертләре Гайсәнең Чумдыручы Яхья хакында сөйләгәннен анладылар.

Гайсә җенле малайны савыктыра

¹⁴ Алар халык төркеме янына әйләнәп кайткач, Гайсә алдына бер кеше килде һәм тезләренә егылып:

¹⁵ – Әфәндем, улымны кызганчы! Аңарда өянәк авыруы, ул бик газәплана. Еш кына әле утка, әле суга ташлана. ¹⁶ Мин аны шәкертләренә китергән идем, әмма алар аны савыктыра алмадылар, – диде.

¹⁷ – Әй, имансыз һәм бозык буын! Миңа күпме сезнең белән булырга? Сезне күпме түзеп торырга? Малайны Минем яңга китергез! – диде Гайсә.

¹⁸ Гайсә җенгә чыгарга әмер бирде. Җен чыкты, малай исә шул ук мизгелдә савыкты.

¹⁹ Шәкертләре Гайсә белән ялгыз гына калгач, Аның янына килделәр һәм:

– Ни өчен без аны куып чыгара алмадык? – дип сорадылар.

²⁰ Гайсә жавап бирде:

– Чөнки инануыгыз аз. Сөзгә хак сүз әйтәм: сезнең горчица орлыгы кадәр генә инануыгыз булса һәм менә бу тауга: «Моннан тегендә күчеп кит», – дип әйтсәгез, ул урыныннан күчәр иде; сөзгә мөмкин булмаган һичнәрсә булмас иде. [²¹]*

* ^{17:21} Кайбер кулъязмаларда 21 нче аяттә тә бар: «Мондый җеннәр төре исә фәкәтә дога кылу һәм ураза тоту белән куып чыгарыла».

²² Алар Гәлиләядә бергә жыелгач, Гайсә аларга әйтте:
 – Адәм Улы кешеләр кулына тотып бирелергә ²³ һәм үтерелергә тиеш, әмма өченче көнне Ул терелтеп торгызылачак.
 Шәкертләр бик зур хафага төштеләр.

Аллаһы Йортына бирелә торган садака

²⁴ Алар Кәпәрнаумга килеп житкәч, Аллаһы Йортына салым* жыючылар Петер янына килделәр.

– Остазыгыз салым түләмиме? – дип сорадылар алар.

²⁵ – Әйе, түли – дип жавап бирде Петер.

Петер өйгә кергәч, беренче булып сүзне Гайсә башлады:

– Петер, син ничек уйлыйсын: жирдәге патшалар салымны һәм ясакны кемнән түләтәләр? Үз халкыннанмы, әллә чит жир кешеләреннәнме?

²⁶ Петер:

– Чит жир кешеләреннән, – дип жавап бирде.

– Алай булгач, үзенекеләре түләүдән ирекле, – диде Гайсә. –

²⁷ Әмма аларны рәнжетмик. Дингезгә барып кармак сал. Беренче эләккән балыкны алып, аның авызын ач һәм анда көмеш тәңкә табарсың. Аны алып, Минем өчен дә, үзең өчен дә салым жыючыларга бир.

Кем иң бөеге?

18 ¹ Шуннан соң Гайсә янына шәкертләре килделәр һәм:
 – Күкләр Патшалыгында кем иң бөеге? – дип сорадылар.

² Гайсә бер баланы чакырып алып, алар каршына бастырды ³ һәм:

– Сезгә хак сүз әйтәм: әгәр сез үзгәрәп, шушындый балалар кебек булмасагыз, Күкләр Патшалыгына кермәячәксез, – диде.

⁴ – Кем шушы бала кебек үзен кече итеп тотса, шул Күкләр Патшалыгында иң бөеге булыр. ⁵ Һәм Минем хакка шушындый бер баланы кабул иткән кеше Мине кабул итә. ⁶ Әмма Миңа иман итүче шушындый кечкенәләрнең берсен юлдан яздыручыны, муенына тегермән ташын асып, тирән дингез суында батырса-лар, аның өчен яхшырак булыр иде.

⁷ Дөньяга кайгы, чөнки юлдан яздырырдай нәрсәләр күп! Вәсвәселәрнең килүе котылгысыз, әмма алар кем аркылы килә, шуна кайгы! ⁸ Әгәр сине кулың яки аягың вәсвәсәгә төшерсә,

* 17:24 *Аллаһы Йортына салым* – төп нөсхәдә: «ике драхма». Һәр яһүд ир-аты елга бер тапкыр Аллаһы Йортына ике динарга тигез булган ике драхма күләмдә салым түләргә тиеш булган.

аны чабып, читкэ ташла! Ике кулың һәм ике аягың белән мән-гелек утка ташлануга караганда, тормышка бер кулың белән яки аксак килеш керүең синең өчен яхшырак. ⁹Эгәр күзеңгә сине вәсвәсәгә төшерсә, аны суырып алып, читкэ ташла! Ике күзең белән жәһәннәм утына ташлануга караганда, тормышка бер күзең белән керүең яхшырак.

Югалган сарык хакында гыйбрәтле хикәя

¹⁰ Карагыз, бала кебек иман итүчеләрнең берсен дә түбәнсетмәгез. Сөзгә әйтәм: аларның фәрештәләре һәрвакыт Күктәге Атамның йөзен күреп торалар. [¹¹]*

¹² Сөз ничек уйлысыз? Эгәр берәүнең йөз сарыгы булып, аның берсе югалса, ул кеше, туксан тугыз сарыгын тауларда калдырып, югалганын эзләп китмәсме икән соң? ¹³ Э инде тап-кач, сөзгә хак сөз әйтәм: югалмаган туксан тугызга караганда, табылганына күбрәк куаныр. ¹⁴ Сөзнең Күктәге Атагыз да шулай: кечкенәләрнең берсенең дә һәлак булуын теләми.

Эгәр имандашың гөнаһ кылса

¹⁵ Эгәр туганың сиңа каршы гөнаһ кылса, барып, гаебен үзенә генә фаш ит. Ул тыңласа, син туганыңны үзенә кайтарган булырсың. ¹⁶ Ләкин тыңламаса, һәр очрак ике яки өч шаһит белән раслансын өчен, үзең белән бер яки ике кешене ал. ¹⁷ Эгәр аларны да тыңламаса, иман итүчеләр бердәмлегендә сөйлә, ә инде бердәмлек әгъзаларын да тыңламаса, ул чакта аның белән мөга-мәләң мөжүси, яки салым жыючы белән булган кебек булсын.

¹⁸ Сөзгә хак сөз әйтәм: жирдә нәрсәне тыйсагыз, шуны күктә Аллаһы тыяр һәм нәрсәне рөхсәт итсәгез, күктә Аллаһы да рөхсәт итәр.

¹⁹ Тагын сөзгә әйтәм: сөзнең икегез жирдә, үзара килешеп, Күктәге Атамнан нәрсә генә сорасагыз да, Ул аны эшләрчәк. ²⁰ Чөнки икәү яки өчәү Минем хакка жыелса, Мин дә алар белән булачакмын.

Мәрхәмәтсез хезмәтче хакында гыйбрәтле хикәя

²¹ Шуннан соң Аның янына Петер килде һәм:

– Раббым, туганымны, эгәр ул миңа каршы гөнаһ кылса, ничә тапкыр кичерергә тиешмен? Жидегә кадәрме?

²² – Юк, жидегә кадәр түгел, ә житмеш тапкыр жидегә кадәр, – диде аңа Гайсә. – ²³ Күкләр Патшалыгы менә нәрсәгә охшаулы.

* ^{18:11} Кайбер кулъязмаларда 11 нче аятьтә бар: «Чөнки Адәм Улы югалганны коткарырга килде».

Күз алдына китерегез: бер патша үзенен хезмэтчеләреннән хисап эшен таләп иткән. ²⁴ Акча хисабы эше башлангач, ана ун мең талант* бурычлы бер кешене китергәннәр. ²⁵ Ул акчаларны кайтарып бирә алмагач, бурычын түләтер өчен, патша аның үзен дә, хатынын да, балаларын да, милкен дә сатырга әмер биргән. ²⁶ Бу хезмэтче патша каршында йөзтүбән капланып әйткән: «Бурычымны көтче! Мин сина барын да кайтарып бирәчәкмен!» ²⁷ Хужасы, аны кызганып, бурычын бәхилләгән һәм хезмэтчесен жибәргән.

²⁸ Ләкин бу хезмэтчесе, киткәч, үзенә бары тик йөз динар** тиешле хезмәттәшләренең берсен очраткан. Ул аның бугазына ябышып, буа башлаган. «Миңа бурычыңны түлә!» – дип таләп иткән. ²⁹ Тегесе, тезләренә егылып, аңа: «Бурычымны көтче, мин кайтарып бирәчәкмен!» – дигән. ³⁰ Әмма тегесе, риза булмыйча, бурычын түлөгәнгә кадәр, аны төрмәгә утырткан. ³¹ Патшаның башка хезмэтчеләре, моны күреп, бик кайгырганнар һәм бар булган хәлне хужаларына сөйләп биргәннәр. ³² Шуннан соң хужасы аны чакырып әйткән: «Яраксыз кол! Үтенгәч, мин синең бөтен бурычыңны бәхилләдем. ³³ Мин рәхимлек күрсәткән кебек, хезмәттәшенә син дә рәхимлек күрсәтергә тиеш идең бит!» ³⁴ Һәм ачуы чыккан патша, хезмэтчесе бөтен бурычын түләп бетергәнгә кадәр, аны газаплаучылар кулына тапшырган.

³⁵ Әгәр туганыгызны ихлас күнелдән кичермәсәгез, Күктәге Атам да сезнең белән шулай эшләрчәк.

Гайсә аерылышу хакында өйрәтә

19 ¹ Гайсә Үзенен сүзен тәмамлагач, Гәлиләдән китеп, Үрдүн арьягындагы Яһүдия жиренә юнәлде. ² Артыннан халык төркөмнәре барды, һәм Ул алар арасындагы авыруларны савыктырды. ³ Гайсә янына фарисейләр килгәч, Аны сынарга теләп, сорадылар:

– Ир кешегә хатынын һәртөрле сәбәптән аерып жибәрергә канун рөхсәт итәме?

⁴ – Кешеләрне бар иткәндә, Булдыручы баштан ук «аларны ир һәм хатын итеп бар итте», – дигәнне сез укымадыгызмыни? – дип сорады Гайсә. – ⁵ Һәм Аллаһы әйткән: «Шуна күрә, ир кеше, атасын һәм анасын калдырып, хатынына кушылып һәм

* 18:24 *Талант* – римлыларның иң зур акча берәмлеге. Ул эшченен унбиш еллык хезмәт хакын тәшкил иткән.

** 18:28 *Динар* – көмеш тәңкә. Эшченен бер көнлек хезмәт хакын тәшкил иткән.

икесе дә бер тән булыр». ⁶ Шулай итеп, алар инде ике кеше түгел, ә бер бөтен. Аллаһы кушылдырганны кеше аермасын.

⁷ – Ә нигә соң Муса, кеше хатынын аерып жибәргәндә, ана аерылышу кәгазен бирергә тиеш, дип боерган? – диделәр алар.

⁸ – Ул сезгә күнелләрегез каты булганга күрә аерылышырга рөхсәт биргән. Башта алай түгел иде, – диде Гайсә. – ⁹Сезгә әйтәм: ир кеше, зина кылу сәбәбе булмый торып, хатыны белән аерылыша һәм башкага өйләнә икән, ул зина кыла.

¹⁰ Шәкертләре Аңа:

– Ирнең хатынга карата мөнәсәбәте шундый була икән, ул чакта өйләнмәве яхшырак, – диделәр.

¹¹ – Мин әйткәннәрне барысы да кабул итә алмыйлар, ә бары тик кемгә бирелгән булса, шул кабул итәр, – дип жавап бирде Гайсә. – ¹² Чөнки кешеләр төрле сәбәпләр аркасында өйләнми: берәүләр ана карыныннан шундый булып туалар, икенчеләрен кешеләр шундый итәләр, һәм өченчеләре исә Күкләр Патшалыгы хакына үзләре өйләнмиләр. Моны кем кабул итә ала, шул кабул итсен!

Гайсә балаларга фатиха бирә

¹³ Шуннан соң, кулларын куеп дога кылсын дип, кешеләр Гайсә янына балаларны алып килделәр. Шәкертләре исә аларны шелтәләделәр. ¹⁴ Эмма Гайсә:

– Балаларга ирек бирегез, аларга Минем янга килергә комачауламагыз! Чөнки Күкләр Патшалыгы менә шундыйларныкы, – диде.

¹⁵ Алар өстенә фатихалау өчен кулларын куйгач, Гайсә аннан китте.

Гайсә һәм бер бай

¹⁶ Бервакыт Гайсә янына бер кеше килде:

– Остаз, мөңгелек тормышны алып өчен мин нинди игелекле эш эшләргә тиеш? – дип сорады ул.

¹⁷ – Син игелек хакында ник Миннән сорыйсың? Берәү генә игелекле. Мөңгелек тормышка керәсең килә икән, Аның әмерләрен үтә, – диде Гайсә.

¹⁸ – Ниндиләрен? – дип сорады тегесе. Гайсә жавап бирде:

– Кеше үтермә, зина кылма, урлама, ялган шаһитлек итмә, ¹⁹ атаңны һәм анаңны хөрмәт ит һәм якыныңны үзенне яраткан кебек ярат.

²⁰ – Мин боларны үтәп килдем. Миңа тагын нәрсә житми? – дип сорады егет.

²¹ – Камил булырга теләсэн, бар да, булган милкенне сатып, фәкыйрьләргә өлөш. Шулай эшләсэн, күктәге хәзинәгә ия булырсың. Аннары яныма кил дә Мина ияр, – диде Гайсә.

²² Егет исә, бу сүзләргә ишетеп, борчуга төште һәм китеп барды. Чөнки ул бик бай кеше иде. ²³ Ә Гайсә шәкертләренә әйтте:

– Сөзгә хак сүз әйтәм: бай кешегә Күкләр Патшалыгына керүе кыен шул. ²⁴ Тагын сөзгә әйтәм: бай кешегә Аллаһы Патшалыгына керүгә караганда, дөягә энә күзә аша үтү жинелрәк.

²⁵ Шәкертләре, моны ишетеп, бик аптырадылар.

– Алай булгач, кем генә котыла алыр соң? – дип сорадылар алар.

²⁶ Гайсә аларга карап:

– Бу – кешеләргә мөмкин түгел, әмма Аллаһыга барысы да мөмкин, – диде.

²⁷ Шуннан соң Петер Гайсәгә мөрәжәгать итте:

– Менә без, бөтен нәрсәбезне калдырып, Сиңа иярдек. Моның өчен безгә нәрсә була?

²⁸ – Сөзгә хак сүз әйтәм: бөтен дөнья яңаргач, Адәм Улы шөһрәтле тәхетенә утырганнан соң, сез дә, Мина иярүчеләр, Израилнең уника кабиләсе өстеннән хакимлек итеп, уника тәхеткә утырачаксыз. ²⁹ Йортларын яки агай-энеләрен яки апа-сеңелләрен яки ата-анасын яки балаларын яки басуларын Минем хакка калдырган һәркем йөз тапкыр күбрәк алачак һәм аңа мәңгелек тормыш биреләчәк. ³⁰ Әмма беренче булганнарның күбесе ахыргы булырлар, ә ахыргылары исә беренче булырлар.

Йөзем бакчасында эшләучеләр хакында гыйбрәтле хикәя

20 ¹ Күкләр Патшалыгы нәрсәгә охшаш? Күз алдыгызга китерегез: иртән иртүк хужа үзенең йөзем бакчасына эшчеләр ялларга барган. ² Ялчылар белән көненә бер динардан килешкәч, ул аларны йөзем бакчасына жибергән. ³ Иртәнгә сәгать тугызда* өеннән чыгып, базар мәйданына килгәч, ул анда эшсез торган башка кешеләргә күрәп ⁴ әйткән: «Сез дә йөзем бакчасына барыгыз. Мин сөзгә тиешенчә түләргән». Алар киткәннәр. ⁵ Ә хужа уника сәгатьтә дә, көндезгә сәгать өчтә дә шулай ук эшләгән. ⁶ Сәгать бишләр тирәсендә хужа тагын чыгып, басып торган кешеләргә күрәп әйткән: «Сез нигә монда көне буга эшсез торасыз?» – дип. ⁷ «Безне беркем дә

* 20:3 *Иртәнгә сәгать тугызда* – вакыт хисабы турында сүзлекне карагыз.

ялламады», – дип жавап кайтарганнар алар. Ул аларга: «Сез дә йөзем бакчасына барыгыз», – дип әйткән.

⁸ Кич житкәч, хужа идарәчесенә: «Әшчеләрне чакырып, аларга түлә. Соңгы ялланганнарыннан башлап, беренчеләре белән тәмамла», – дигән. ⁹ Кичке биштә ялланганнар килеп, һәрберсе бер динар акча алган. ¹⁰ Шуна карап, беренчеләре: «Күбрәк алырбыз», – дип уйлаганнар. Әмма алар да берәр динар акча алганнар. ¹¹ Ә алгач, хужага зарлана башлаганнар: ¹² «Бу соң килгәннәре бары тик бер сәгать эшләделәр, ә син аларны безнең белән тинләден. Без бит бу көннең авырлыгын һәм эсселеген кичердек».

¹³ Әмма ул аларның берсенә жавап биргән: «Дустым, мин сина карата гаделсезлек эшләмәдем. Син минем белән бер динарға килештәң түгелме соң? ¹⁴ Үзенә тиешлесен ал да кит. Ә мин бу соңгысына да сиңа биргән хәтле бирәсем килә. ¹⁵ Үземнең акчам белән үзем теләгәнчә эшләргә минем хокукым юкмыни? Әллә син минем юмартлыгымнан көнләшәсеңме?»

¹⁶ Шулай, соңгылар беренче булырлар, ә беренчеләр исә соңгы булырлар, – диде Гайсә.

Гайсә янә Үзенәң үлеме хакында әйтә

¹⁷ Иерусалимга таба барганда, Гайсә уника шәкертен читкә чакырып, аларның үзләренә генә әйтте:

¹⁸ – Без Иерусалимга барабыз. Адәм Улы баш руханилар һәм канунчылар кулына тотып биреләчәк, Аны үлемгә хөкем итәчәкләр ¹⁹ һәм, мыскыллау, камчылату һәм хачка кадаклату өчен, мәжүсиләр кулына тапшырачаклар. Әмма өченче көндә Ул үледән терелтеп торгызылачак.

Гайсә һәм Зебедәй уллары

²⁰ Шуннан соң Зебедәйнең хатыны, уллары белән Гайсә янына килеп, Аның алдында тезләнде. Ул Аннан нәрсәдер сорарга теләде.

²¹ – Син нәрсә телисең? – дип сорады Гайсә.

– Минем бу ике улым Синең Патшалыгыңда берсе уң ягына, икенчесе сул ягына утырачак, дип вәгъдә итсәң иде, – диде хатын.

²² – Сез нәрсә сораганыгызны белмисез, – диде Гайсә. – Мин эчәчәк касәдән эчә алырсызмы?

– Алырбыз, – диделәр алар.

²³ – Сез Минем касәмнән эчәрсез, ә уң ягыма яки сул ягыма утырырга рөхсәт бирү Минем кулда түгел. Анда Атам тарафыннан билгеләнгәннәр утырачак.

²⁴ Бу хакта ишеткөч, калган ун шәкертнең бу туганнарына каршы ачулары чыкты. ²⁵ Ә Гайсә аларны чакырып алып:

– Сез беләсез: халык житәкчеләре халыклар өстеннән хакимлек итәләр һәм бөекләр халыкларны үз куллары астында тоталар. ²⁶ Ләкин сездә алай булмасын! Сезнең арагызда бөек булырга теләүче башкаларга хезмәтче булсын, ²⁷ һәм арагызда беренче булырга теләүче сезнең өчен кол булсын. ²⁸ Адәм Улы да бит Үзенә хезмәт итсеннәр өчен дип килмәде, ә Үзе, хезмәт итеп, күпләрне йолып алу өчен Үзенә тормышын бирергә дип килде, – диде.

Гайсә ике сукурны савыктыра

²⁹ Гайсә шәкертләре белән Әрихә шәһәрен калдырып киткәндә, Аның артыннан зур төркем барды. ³⁰ Юл читендә ике сукур утыра иде. Алар Гайсәнең үтеп баруын ишеткөч, кычкырып жибәрделәр:

– Әфәнде, Давыт Улы! Безне кызган!

³¹ Халык, ачуланып, аларның дәшмәвен таләп итте, әмма алар тагын да көчләрәк итеп:

– Әфәнде, Давыт Улы! Безне кызган! – дип кычкырдылар.

³² Гайсә, туктап, аларны чакырды һәм:

– Сезнең өчен нәрсә эшләвемне телисез? – дип сорады.

³³ – Әфәнде! Безнең күзләребез ачылсын иде! – диделәр алар.

³⁴ Гайсә, аларны кызганып, күзләренә кулын тидерде: алар шунда ук күрә башладылар һәм Ана ияреп киттеләр.

Гайсәнең Иерусалимга тантана белән керүе

21 ¹ Алар Иерусалимга якынлашканда, Зәйтүн тавындагы Бәйтфәги авылына килгәч, Гайсә ике шәкертен жибәрде ² һәм:

– Алда күренеп торган авылга барыгыз. Шунда ук бәйдәге ана ишәк белән яшь ишәкне күрерсез. Аларны бәйдән ычкындырып, Мина китергез. ³ Кем дә булса берәр нәрсә әйтсә, ана: «Алар Хужага кирәк», – дип әйтегез. Һәм ул ишәкләрне шунда ук жибәрер, – диде.

⁴ Бу – пәйгамбәр аша әйтелгән сүзләр гамәлгә ашсын өчен булды:

⁵ «Сион кызына әйтегез:

„Менә Патшаң сиңа килә.

Ул юаш; ишәккә һәм тайга,

камыт кигезелгән ишәк баласына атланган“».

⁶ Шәкертләре, барып, барын да Гайсә кушканча эшләделәр.

⁷ Баласы белән ишәкне алып китерделәр. Өс киёмнәрен ишәкләр

өстенә салдылар һәм Гайсә аларга атланды. ⁸ Зур халык төркөмө киёмнәрен юл өстенә жәйделәр, башкалары исә агач ботакларын сындырып юлга салдылар. ⁹ Гайсәнең алдыннан һәм артыннан килүче зур халык төркөмнәре:

– Давыт Улына Ышанна*!
Раббы исеме белән Килүче мөбарәк!
Югарыда Ышанна! –

дип кычкырдылар.

¹⁰ Гайсә Иерусалимга килеп кергәч, бөтен шәһәр кузгалды.

– Кем бу? – дип сораштылар кешеләр.

¹¹ – Бу – Гайсә, Гәлиләядәге Насарадан пәйгамбәр, – дип жавап бирде халык.

Аллаһы Йорты – дога кылу йорты

¹² Гайсә, Аллаһы Йортына кереп, барлык сатучыларны һәм сатып алуучыларны куып чыгарды, акча алмаштыручыларның өстәлләрен һәм күгәрчен сатучыларның утыргычларын аударып ташлады. ¹³ Гайсә аларга әйтте:

– Изге язмада: «Минем Йортым дога кылу йорты дип аталыр», – дип язылган, ә сез аны юлбасарлар оясына әйләндерәсез!

¹⁴ Аллаһы Йортында Гайсә янына сукуырлар һәм аксаklar килде һәм Ул аларны савыктырды. ¹⁵ Ләкин баш руханиларның һәм канунчыларның, Ул эшлэгән искиткеч эшләргә һәм балаларның Аллаһы Йортында: «Давыт Улына Ышанна!» – дип кычкыруларын күрәп, ачулары чыкты. ¹⁶ Алар Аңа әйттеләр:

– Аларның нәрсә әйтүләрен ишетәсезме?

– Әйе, – дип жавап бирде Гайсә. – Сез: «Балалар һәм нарасыйлар авызыннан Син Үзенә мактау чыгарттың», – дип язылганны әллә укымадыгызмы?

¹⁷ Гайсә, аларны калдырып, шәһәрдән Бәйтәниягә китте һәм төнне анда үткәрде.

Гайсә инжир агачын каргый

¹⁸ Иртә белән шәһәргә таба юл тотканда, Гайсәнең карыны ачты. ¹⁹ Юл буендагы инжир агачын күрәп, Ул аның янына килде, әмма яфрактан башка берни тапмагач, аңа:

– Беркайчан да жимешен булмасын! – диде.

Һәм шунда ук инжир агачы корып төште.

* 21:9 *Ышанна* – яһүд телендә «ярдем ит» яки «Аллаһыга дан» дигәнне аңлата.

²⁰ Моны күреп, шәкертлөренен исләре китте.

– Ничек алай кинәт кенә инжир агачы корып төште соң? – дип сорадылар алар.

²¹ – Сезгә хак сүз әйтәм: ышансагыз һәм икеләнмәсәгез, сез Мин инжир агачы белән эшлөгәнне генә эшләп калмассыз, әмма бу тауга: «Күтәрелеп, диңгезгә ташлан!» – дип әйтсәгез дә шулай булчак. ²² Һәм догагызда ни генә сорасагыз да, әгәр ышансагыз, алырсыз, – диде Гайсә.

Гайсәнең вәкаләте кемнән?

²³ Гайсә Аллаһы Йортына кереп, анда өйрәткән вакытта, янына баш руханилар белән халык аксакаллары килде.

– Син боларны нинди вәкаләт белән эшлисең? Андый хокукны Сиңа кем бирде? – дип сорадылар алар.

²⁴ – Мин дә сезгә бер сорау бирәм, – диде аларга Гайсә. – Әгәр сез жавап бирсәгез, Мин дә боларны нинди вәкаләт белән эшләвемне әйтермен. ²⁵ Яхьяның суга чумдыруы кемнән булды? Күктәнме, әллә кешеләрдәнме?

Алар үзара:

– Әгәр: «Күктән», – дип әйтсәк, Ул: «Ә ни өчен сез ана ышанмадыгыз?» – дип сораячак. ²⁶ Ә инде: «Кешеләрдән», – дип әйтсәк, халык безне нишләтер? Алар бит барысы да Яхьяны пәйгамбәр дип исәпли, – диештеләр.

²⁷ Шуңа күрә алар Гайсәгә:

– Белмибез, – дип жавап кайтардылар.

– Алай булгач, Мин дә сезгә боларны нинди вәкаләт белән эшләвемне әйтмим.

Ике угыл хакында сорау

²⁸ Ә менә бу хакта сез ни диярсең? Бер кешенең ике улы булган. Беренчесе янына килеп, ул әйткән: «Улым, бүген йөзем бакчасына барып эшлә әле». ²⁹ Тегесе: «Теләмим», – дип әйткән, әмма берездан кире уйлап, киткән. ³⁰ Атасы икенче улы янына килеп, шуны ук әйткән. Анысы исә: «Барам, әфәндем», – дип әйткән, әмма бармаган. ³¹ Аталарының ихтыярын кайсысы үтәгән?

– Беренчесе, – дип жавап бирделәр тегеләр.

– Ышаныгыз: Аллаһы Патшалыгына салым жыючылар һәм фахишәләр сездән алда керәчәкләр. ³² Чөнки Яхья сезгә тәкъвалык юлын күрсәтергә дип килгән иде, әмма сез ана ышанмадыгыз. Ә салым жыючылар һәм фахишәләр ана ышандылар. Сез, моны күреп тә, барыбер тәүбә итмәдегез һәм ана ышанмадыгыз.

Йөзем үстерүче явызлар хакында гыйбрәтле хикәя

³³ Хәзер икенче гыйбрәтле хикәяне тыңлагыз.

Жир биләүче бер кеше булган. Ул йөзем бакчасы утырткан, аны койма белән әйләндереп алган, йөзем изү өчен чокыр казыган, бакчаны саклау өчен манара торгызган һәм бакчаны йөзем үстерүчеләргә куллану өчен биреп, үзе чит якларга китеп барган. ³⁴ Уңыш жыйр вакыт житкәч, үз өлешен алырга дип, үзенә хезмәтчеләрен жибәргән. ³⁵ Әмма йөзем үстерүчеләр хезмәтчеләрен тотып, берсен кыйнаганнар, башкасын үтергәннәр, өченчәсен ташлар атып үтергәннәр. ³⁶ Хужа тагын да күбрәк хезмәтчеләрен жибәргән, әмма алар белән дә шулай ук эшләгәннәр. ³⁷ Ниһаять, «Улыма хөрмәт күрсәтерләр», – дип уйлап, улын жибәргән. ³⁸ Әмма йөзем үстерүчеләр хужаның улын күрүгә, бер-беренә: «Бу – варис. Әйдәгез, аны үтерик һәм аңа каласы мирас безнеке булыр», – диешкәннәр. ³⁹ Алар аны тотып, йөзем бакчасынан алып чыгып үтергәннәр.

⁴⁰ Шулай итеп, йөзем бакчасының хужасы әйләнеп кайткач, бу йөзем үстерүчеләр белән нәрсә эшләр?

⁴¹ – Ул явыз кешеләрне коточкыч рәвештә үтерер һәм йөзем бакчасын башка йөзем үстерүчеләргә кулланырга биреп торыр. Болар хужага тиешле өлешне вакытында бирерләр, – дип жавап бирделәр алар.

⁴² – Ә сез Изге язмага:

«Төзүчеләр яраксыз дип кире каккан таш
иң мөһим почмак ташы булды.

Бу Раббы тарафыннан эшләнде
һәм безнең алда гажәп нәрсә», –

дигәнне укымадыгызмыни? – диде Гайсә. – ⁴³ Шуңа күрә, Мин сезгә әйтәм: Аллаһы Патшалыгы сездән алынып, аның жимешен китерүче халыкка биреләчәк. ⁴⁴ Бу таш өстенә егылган һәркем чөлпәрәмә киләчәк, ә ул таш кемнең дә булса өстенә төшсә, аны сыгачак.

⁴⁵ Баш руханилар һәм фарисейләр Гайсәнең гыйбрәтле хикәяләрен ишетеп, Аның үзләре хакында сөйләвен аңладылар. ⁴⁶ Алар Гайсәне кулга алырга теләделәр, ләкин Аны пәйгамбәр дип исәпләгән халыктан курыктылар.

Туй мәжлесе хакында гыйбрәтле хикәя

22 ¹ Гайсә, алар белән сөйләшкәндә, тагын гыйбрәтле хикәяләр сөйләде:

² – Күкләр Патшалыгы нәрсәгә охшаган? Күз алдыгызга китергез: патша үзенә улы өчен туй мәжлесе үткәргән. ³ Ул, чакырылган кунакларны мәжлескә жыйрга ниятләп,

хезмэтчеләрен жибәргән, ләкин кунаклар килергә теләмәгәннәр. ⁴«Мәжлесем инде әзер: үгезләрем һәм симертелгән мал суелган, бөтен нәрсә әзер, кунакка килегез», – дип тагын хезмэтчеләрен чакырылган кешеләргә әйтергә жибәргән. ⁵Әмма, чакыруны санга сукмыйча, аларның һәрберсе үз эшләре белән таралышканнар: берсе басуына киткән, берсе үзенң сәүдә эшенә киткән, ⁶ә калганнары исә хезмэтчеләренә тотып кыйнаганнар һәм үтергәннәр. ⁷Патша, ярысып, ул үтерүчеләренә юк итәргә, ә аларның шәһәрләрен яндырырга әмер биреп, гаскәрен жибәргән. ⁸Ә аннан соң патша хезмэтчеләренә әйткән: «Мәжлес әзер, ә чакырылган кунаклар лаеклы булмадылар. ⁹Юл чатларына барыгыз, кемне генә күрсәгез дә, мәжлескә чакырыгыз». ¹⁰Хезмэтчеләр, урамнарға чыгып, очраган бар кешене – яхшысын да, яманын да алып килгәннәр. Бөтен мәжлес бүлмәсе кунаклар белән тулган.

¹¹Ләкин патша, кунакларны карарга чыккач, анда бәйрәм киemenә киенмәгән бер кешене күреп алган. ¹²Патша аңа әйткән: «Дус, син ничек монда бәйрәм киеме кимичә килден?» Тегесе эндәшмәгән. ¹³Шуннан соң патша хезмэтчеләренә: «Аның аяк-кулларын бәйләп, карангылыкка чыгарып ташлагыз. Анда елау һәм теш шыкырдату булыр», – дигән. ¹⁴Чөнки чакырылганнар күп, ләкин сайланганнар аз.

Кайсарга салым түләү хакында сорау

¹⁵Шуннан соң фарисейләр, китеп, Гайсәне ничек сүздә эләктерергә икән дип кинәшләштеләр. ¹⁶Алар үзләренң шәкертләрен һируд тарафдарлары белән бергә Гайсә янына жибәрделәр.

– Остаз, – диделәр алар, – Синң дәрәс Кеше булуынны һәм Аллаһы юлына хакыйкәт буенча өйрәтүенне без беләбез. Кешеләрнң Синң хакта нәрсә уйлаганнары Сиңа мөһим түгел, чөнки Син кешене кешедән аермыйсың. ¹⁷Шуңа күрә, әйтче безгә, Син ничек уйлыйсың: кайсарга салым түләүне канун рөхсәт итәме, әллә юкмы?

¹⁸Әмма Гайсә аларның явыз ниятләрен белеп, жавап бирде:

– Сез нигә Мине сыныйсыз, монафикълар? ¹⁹Салымны нинди акча белән түлисез, аны миңа күрсәтегез!

Алар Аңа динар бирделәр.

²⁰– Монда кемнң сурәте һәм кемнң исеме? – дип сорады алардан Гайсә.

²¹– Кайсарныкы, – дип жавап бирделәр тегеләр.

– Димәк, кайсарныкын кайсарга, ә Аллаһыныкын Аллаһыга бирегез, – диде шуннан соң аларга Гайсә.

²²Бу сүзләренә ишетеп, алар хәйран калдылар. Һәм Аны калдырып киттеләр.

Үледән терелу турында сорау

²³Шул ук көнне Гайсә янына саддукейлар килделәр. Алар исә үлгән кешеләрнен терелүен инкяр итәләр иде. Алар Гайсәгә мондый сорау бирделәр:

²⁴– Остаз, Муса канунда әйткән: «Әгәр берәү, бала тудырмыйча, үлеп китсә, аның тол хатынына бертуганы өйләнсен һәм үлгән бертуганының буынын дәвам иттерсен». ²⁵Менә безнең арабызда жиде туган бар иде. Беренчесе өйләнгән; бала тудырмыйча, хатынын туганына хатынлыкка калдырып, үлеп киткән. ²⁶Икенчесе дә, өченчесе дә һәм барлык жидесе белән дә шулай булган. ²⁷Ә ахырда хатын үлеп киткән. ²⁸Шулай булгач, үлеләр терелгән вакытта, ул аларның кайсысының хатыны булачак? Жидесе дә аның ире булган бит!

²⁹– Сез ялгышасыз, чөнки Изге язманы да, Аллаһы кодрәтен дә белмисез, – дип жавап бирде Гайсә. ³⁰– Үлгәннәр терелеп торганда, алар өйләнмәячәкләр дә, кияүгә дә чыкмаячаклар. Алар күктәге фәрештәләрдәй булачаклар. ³¹Ә үлгәннәрнен терелеп тору мәсьәләсенә кагылсак, Аллаһының әйткәннәрен сез укымадыгызмыни? ³²Ул әйткән: «Мин – Ибраһим Аллаһысы, Исхак Аллаһысы һәм Ягъкуб Аллаһысы». Аллаһы – үлеләр Аллаһысы түгел, бәлки тереләр Аллаһысы.

³³Гайсәне тыңлаган халык Аның тәгълиматына таң калды.

Иң мөһим әмер

³⁴Гайсәнен саддукейларны эндәшмәслек итүен ишеткәч, фарисейләр бергә жыелдылар. ³⁵Аларның берсе, канунчы, Аны сүзендә эләктерү нияте белән сорады:

³⁶– Остаз, канунда кайсы әмер иң мөһиме?

³⁷– «Раббы Аллаһыңны бөтен йөрәген, бөтен жаның һәм бөтен акылың белән ярат», – диде Гайсә. – ³⁸Бу – беренче һәм иң мөһим әмер. ³⁹Икенчесе дә шундый ук: «Якыныңны үзенне яраткан кебек ярат». ⁴⁰Бөтен Муса кануны һәм пәйгамбәрләр шушы ике әмергә нигезләнгәннәр.

Мәсих – Давыт Улымы?

⁴¹Фарисейләр исә бергә жыелгач, Гайсә алардан сорады:

⁴²– Сез Мәсих хакында нәрсә уйлыйсыз? Чыгышы буенча, Ул – кем Улы?

– Давыт Улы, – дип жавап бирделәр алар.

⁴³– Ә ни өчен Давыт, Изге Рух белән илһамланып, Мәсихне Раббы дип атый? Ул бит:

⁴⁴ «Раббы Аллаһы минем Раббыма әйтте:

Мин дошманнарыңны салганчы
Синең аякларың астына
Утыр Минем уң ягымда», –

диде.

⁴⁵ Шулай итеп, Давыт Аны Раббы дип атый икэн, ничек инде Ул аның Улы була ала?

⁴⁶ Беркем дә Аңа жавап кайтара алмады. Шушы көннән алып, бер кеше дә Гайсэдән нәрсә дә булса сорарга батырчылык итмәде.

Гайсә канунчылардан сакланьрга куша

23 ¹ Шуннан соң Гайсә халыкка һәм Үзенә шәкертләренә мөрәжәгать итте:

² – Хокук буенча Муса урынын фарисейләр һәм канунчылар алдылар. ³ Шуңа күрә, аларның сезгә кушканнарын тыңлагыз һәм үтәгез, әмма алар кебек эшләмәгез, чөнки алар үзләре өйрәткәннәре буенча гамәл кылмыйлар. ⁴ Алар кешеләр жылкәсенә авыр йөкләр салалар, ә үзләре бармаклары белән дә кыймылдатырга теләмиләр. ⁵ Нәрсә генә эшләсәләр дә, аны кешеләр күрсен дип эшлиләр. Алар мангайларындагы һәм кулларындагы догалар салган тартмачыкларын киңәйтәләр, күлмәк чукаларын озынайталар. ⁶ Мәжлесләрдә алар иң түрдә, гыйбадәтханәләрдә иң яхшы урыннарда утырырга яраталар, ⁷ жыелыш мәйданнарында үзләрен ихтирам итеп сәламләүне һәм кешеләрнең аларны «остаз» дип атауларын яраталар. ⁸ Ә сезне «остаз» дип атамасыннар, чөнки сезнең тик бер Остазыгыз бар һәм сез бер-берегезгә туганнар. ⁹ Жирдә «ата» дип беркемне дә атамагыз – сезнең тик бер Күктәге Атагыз бар. ¹⁰ Сезне «нәсыйхәтче» дип тә атамасыннар, чөнки сезнең бердәнбер Нәсыйхәтчегез – Мәсих. ¹¹ Ә аргыздагы иң бөеге сезнең өчен хезмәтче булсын. ¹² Үзен-үзе күтәрүчене Аллаһы түбәнсетер, ә үзен түбәнсеткәнне Аллаһы күтәрер.

¹³ Кайгы сезгә, фарисейләр һәм канунчылар! Монафикълар! Сез кешеләрдән Күкләр Патшалыгын бикләп куясыз, үзегез дә кермисез, керергә теләүчеләрне дә кертмисез. [¹⁴]*

¹⁵ Кайгы сезгә, канунчылар һәм фарисейләр! Монафикълар! Тик берәүне генә булса да иманыгызга китерер өчен, сез дингезләр һәм коры жирләр аша үтәсез. Ә инде берәрсен китерсәгез, аны, үзегезгә караганда да, жәһәннәмгә икеләтә лаеклы итәсез.

* ^{23:14} Кайбер кулъязмаларда 14 нче аять тә бар: «Кайгы сезгә, канунчылар һәм фарисейләр! Сез монафикълар! Тол хатыннарынның йортларын үзегезгә аласыз һәм, кешеләр күрсен дип, озак итеп дога кыласыз. Болар өчен тагын да катырак хөкемгә тартылачаксыз».

¹⁶ Кайгы сезгә, сукыр юлбашчылар! Сез: «Аллаһы Йорты белән ант иткәннең анты бернигә дә тормый, ә Аллаһы Йортының алтыны белән ант итсә, ул аны үтәргә тиеш», – дип өйрәтәсез. ¹⁷ Сукыр ахмаклар! Кайсысы мөһимрәк: алтынмы әллә алтынны изге итүче Аллаһы Йортымы? ¹⁸ Һәм тагын әйтәсез: «Корбан китерү урыны белән ант иткәннең анты бернигә дә тормый, ә корбан китерү урынындагы бүләк белән ант итсә, ул аны үтәргә тиеш». ¹⁹ Сукырлар! Кайсысы мөһимрәк: бүләкме, әллә бүләкне изге итүче корбан китерү урынымы? ²⁰ Шуна күрә, корбан китерү урыны белән ант итүче кеше аның белән дә, аның өстендәгә бөтен нәрсә белән дә ант иткән була. ²¹ Һәм Аллаһы Йорты белән ант итүче кеше аның белән дә, аның эчендә Яшәүче белән дә ант иткән була. ²² Күк белән ант иткән кеше Аллаһы тәхетә белән һәм анда Утыручы белән ант иткән була.

²³ Кайгы сезгә, канунчылар һәм фарисейләр! Монафикълар! Сез бөтнекнең, укропның, ак әниснең уннан бер өлешен бирәсез, ә канундагы иң мөһим нәрсәне: гаделлекне, шәфкатьлекне һәм тугрылыкны читтә калдыргансыз. Менә боларны үтәргә һәм канунның калган өлешләрен дә онытмаска кирәк иде. ²⁴ Сукыр юлбашчылар! Сез черкине сөзеп аласыз, ә дөяне йотасыз!

²⁵ Кайгы сезгә, канунчылар һәм фарисейләр! Монафикълар! Касәләрнең һәм савытларның тышкы ягын чистартасыз, ә эче исә урлашу һәм комсызлык белән тулы. ²⁶ Сукыр фарисей! Элек касәләрнең эчен чистарт, шуннан соң аның тышы да чиста булып!

²⁷ Кайгы сезгә, канунчылар һәм фарисейләр! Монафикълар! Сез агартылган төрбәләр кебек: тыштан алар матур булып күренәләр, ә эчләре исә мәет сөякләре һәм төрле шакшылык белән тулы! ²⁸ Сез дә шулай ук: тыштан кешеләргә тәкъва булып күренәсез, ә эчегез тулы икейөзлелек һәм канунсызлык.

²⁹ Кайгы сезгә, канунчылар һәм фарисейләр! Монафикълар! Сез пәйгамбәрләр өчен төрбәләр төзисез һәм тәкъваларның кабер һәйкәлләрен бизисез. ³⁰ Сез: «Ата-бабаларыбыз чорында яшәгән булсак, алар белән бергә пәйгамбәрләрнең канын түгүдә катнашмаган булып идек», – дисез. ³¹ Шулай итеп, үзегезгә каршы үзегез шаһитлек итәсез: сез – пәйгамбәрләрне үтерүче ата-бабаларыгызның уллары. ³² Шулай ата-бабаларыгыз башлаганны тәмамлагыз. ³³ Сез – еланнар һәм елан токымы! Сез хөкемнән һәм жөһәннәмнән ничек качарга уйлыйсыз? ³⁴ Шуна күрә Мин сезгә пәйгамбәрләрне, акыл ияләрен һәм остазларны жиберәм. Берүүләрен сез үтерерсез, хачка кадакларсыз, башкаларын гыйбадәтханәләрдә камчылатып, шөһәрдән шөһәргә куарсыз. ³⁵ Шулай итеп, жирдә түгелгән бөтен тәкъваларның

каны сезнең башка төшәчәк: тәкьва Һабил каныннан алып, корбан китерү урыны белән Изге йорт арасында сез үтергән Берехия улы Зәкәрия канына кадәр. ³⁶Сезгә хак сүз әйтәм: боларның һәммәсе шушы буын кешеләренә төшәчәк!

³⁷Иерусалим! Пәйгамбәрләрне үтерүче һәм үзенә жибәрелгәннәрне ташлар атып үтерүче Иерусалим! Кош үзенә балаларын канаты астына жыйган кебек, Мин дә синең кешеләренне ничә тапкыр шулай бергә жыярга теләдем, әмма сез теләмәдегез! ³⁸Инде тыңлагыз: сезнең Изге йортыгыз ташландык хәлдә калдырылды. ³⁹Чөнки сезгә әйтәм: «Раббы исеме белән Килүче мөбарәк!» – дип сез әйтәчәк вакыт житми торып, Мине күрмәссез!

Аллаһы Йортының жимерелүе

24 ¹Гайсә Аллаһы Йортыннан чыгып киткәндә, Аның игътибарын Аллаһы Йортының биналарына юнәлтер өчен, янына шәкертләре килделәр.

²Ә Гайсә:

– Боларның һәммәсен да күрәсезме? – диде. – Шуны белегез: монда таш өстендә таш калмаячак, барысы да жимереләчәк!

Ахыр заман билгеләре

³Ул Үзе генә Зәйтүн тавында утырганда, янына шәкертләре килде.

– Бу кайчан булыр икән, безгә әйтче. Без Синен килүенне һәм бу дөнъяның бетәчәген нинди билге аша беләчәкбез? – дип сорадылар алар.

⁴Гайсә жавап бирде:

– Сак булыгыз, сезне алдамасыннар! ⁵Чөнки күпләр, Минем исемем белән килеп: «Мин – Мәсих», – дип әйтерләр һәм күпләрне алдарлар. ⁶Сез якындагы сугышлар тавышын һәм ерактагы сугышлар хакында хәбәрләр ишетерсез – карагыз, курыкмагыз! Шулай булырга тиеш. Әмма бу әле ахыры түгел. ⁷Халык халыкка һәм патшалык патшалыкка каршы чыгар, урыны-урыны белән ачлык һәм жир тетрәүләр булыр, ⁸әмма боларның барысы – тулгак тоту газапларының башлануы гына әле.

⁹Шушы вакытта сезне газәпләугә бирерләр һәм үлемгә тартырлар, бөтен халыклар да Минем өчен сезне нәфрәт итәр.

¹⁰Шул вакытта күпләр иманнан ваз кичәр, бер-беренә хыянәт итәр һәм бер-берсен нәфрәт итәр. ¹¹Һәм күп ялган пәйгамбәрләр килеп, күпләрне алдар. ¹²Явызлык көчәйгәнлектән, күпләрнең мөхәббәте суыныр. ¹³Әмма ахырга тикле чыдаган кеше котылыр. ¹⁴Барча халыклар да ишетсен өчен, Патшалык

хакындагы бу Яхшы хәбәрне бөтен жиһанда таратырлар. Менә шуннан соң ахыры килер.

¹⁵ Шуна күрә, сез Данил пәйгамбәр язган «ташландык хәлдә калдыручы чирканыч нәрсәнең» изге урында торуын күргәч (бу сүзләргә укыган кеше аңласын), ¹⁶ Яһүдия жирендә булганнар тауларга качсыннар, ¹⁷ өй түбәсендә булганнар әйберләрен алырга дип, өйгә төшөп тормасын, ¹⁸ кырда булганнар исә өс киеме артыннан өенә кайтмасын. ¹⁹ Ул көннәрдә йөклә хатыннарга һәм бала имезүчеләргә кайгы! ²⁰ Качуыгыз кышка һәм шимбә көненә туры килмәсен иде дип, дога кылыгыз. ²¹ Чөнки, ул вакытта, дөнья яратылганнан бирле бүгенгә көнгә кадәр булмаган һәм булмагач зур афәт килер. ²² Әгәр ул көннәр кыскартылмаса, һичкем исән кала алмас иде. Әмма сайланганнар хакына ул көннәр кыскартылачак.

²³ Әгәр сезгә шул вакытта: «Кара, Мәсих менә монда!» яки «Ул тегендә!» – дип әйтсәләр, ышанмагыз. ²⁴ Чөнки ялган мәсихләр һәм ялган пәйгамбәрләр килерләр, әгәр килеп чыкса, хәтта сайланганнарны да алдау өчен, искиткеч галәмәтләр һәм мөгжизалар күрсәтерләр. ²⁵ Менә Мин сезгә барысы хакында алдан әйттем.

²⁶ Шулай итеп, әгәр: «Кара, Ул чүлдә», – дисәләр, анда бармагыз яки: «Менә Ул эчке бүлмәләрдә», – дисәләр, ышанмагыз. ²⁷ Чөнки Адәм Улының килүе күне көнчыгыштан көнбатышка кадәр яшен ярып үткән кебек булыр. ²⁸ Кайда мәет булса, үлән сә кошлары шунда жылыр.

²⁹ Һәм шунда ук, ул көннәрдәге афәттән соң,
«Кояш каралыр, ай яктыртмас,
Күкләрдән йолдызлар коелыр һәм
Күк кодрәтләре селкетелер».

³⁰ Шуннан соң күктә Адәм Улының билгесе күренер һәм, Аның күк болытлары өстендә кодрәт һәм балкып торган бөек дан белән килүен күреп, жирнең бөтен халыклары кычкырып, бик нык кайгырырлар. ³¹ Адәм Улы Үзенә фәрештәләрен көчле быргы тавышы белән жиберер. Һәм алар жирнең дүрт почмагынан, дөнъяның бер читеннән алып икенче читенә кадәр, Аның сайланганнарын жыярлар.

³² Инжир агачыннан гыйбрәт алыгыз. Аның ботаклары бөреләнәп, яфрак ярган чакта, сез тиздән жәйнең житәчәген беләсез. ³³ Шулай ук, сез дә боларның һәммәсен күргәндә, шуны белерсез: ул вакыт якын, инде ишек төбәндә. ³⁴ Сезгә хак сүз әйтәм: бу буын алышынырга өлгермәс, болар һәммәсе дә гамәлгә ашыр. ³⁵ Күк һәм жир юкка чыгачак, әмма Минем сүзләрем һичкайчан юкка чыкмаячак.

Көне һәм сәгатә билгесез

³⁶ Ул көннең һәм сәгатънең кайчан булуы хакында һичкем белми: күктәге фәрештәләр дә, Угыл да. Бу турыда бары тик Ата гына белә. ³⁷ Нух көннөрөндә ничек булган булса, Адәм Улы килгән вакытта да шулай булачак. ³⁸ Чөнки ул көннөрдә кешеләр, туфан килгәнче, ашаганнар, эчкәннәр, өйләнгәннәр һәм кияүгә чыкканнар. Нух көймөгә кергән көнгә кадәр шулай булган. ³⁹ Туфан килеп, барын да агызып киткәнгә кадәр, алар төшенмәгәннәр. Адәм Улы килгән вакытта да нәкъ шулай булачак. ⁴⁰ Ул вакытта кырда ике кеше булыр: берсе алыныр, икенчесе калдырылыр. ⁴¹ Бер кул тегермәнөндә тартучы ике хатынның берсе алыныр, икенчесе калдырылыр.

⁴² Шуна күрә, уяу булыгыз! Раббыгыз кайсы көндә киләчөгән сөз белмисөз бит. ⁴³ Шуну аңлагыз: йорт хужасы каракның төнлә белән кайсы сәгатътә киләсөн белсә, ул йокламаган булыр иде һәм аңа үз йортына керергә ирек бирмәгән булыр иде. ⁴⁴ Шуна күрә, сөз дә әзер булыгыз: Адәм Улы сөз көтмәгән сәгатътә киләчөк.

⁴⁵ Шулай итеп, ышанычлы һәм акыллы хөзмөтчө нинди була соң? Ризыкны үз вакытында өлөшү өчен, аны хужасы барлык хөзмөтчеләре өстеннән куйган. ⁴⁶ Хужасы кайткач, аның шулай эшләвен күрсә, менә шул хөзмөтчө сәгадәтле. ⁴⁷ Сөзгә хак сөз әйтәм: хужасы аны бөтен милкә өстеннән башлык итеп куяр. ⁴⁸ Ләкин ул хөзмөтчө начар булса һәм: «Хужам тиз генә кайтмас әле», – дип уйлап, ⁴⁹ башка хөзмөтчеләрне кыйный башласа, ә үзә эчкөчеләр белән ашап-эчә башласа, ⁵⁰ хужасы ул көтмәгән көндә һәм уйламаган сәгатътә кайтып керер дә ⁵¹ аны жәзага тартыр һәм монафикълар белән бер язмышка дучар итәр: анда елау һәм теш шыкырдату булыр.

Ун кыз хакында гыйбрәтле хикәя

25 ¹ Күкләр Патшалыгы ул вакытта менә нәрсәгә охшар. Күз алдыгызга китерөгез: ун кыз, кулларына яктырткычлар алып, кияү каршыларга чыккан. ² Аларның бишесе – ахмак, ә бишесе исә акыллы булган. ³ Ахмаклары яктырткычларын алганнар, ә үзләре белән май алмаганнар. ⁴ Акыллылары исә, яктырткычлар белән бергә чүлмәкләрдә май да алганнар. ⁵ Кияү тоткарланганлыктан, кызлар йокымсырый башлаган һәм йоклап киткәннәр.

⁶ Төн уртасында: «Кияү килә, аны каршыларга чыгыгыз!» – дип кычкырган тавыш ишетелгән. ⁷ Шул вакытта бөтен кызлар уянып китеп, яктырткычлары яхшырак янсын өчен, аларны

рэтлэгэннэр. ⁸ Ахмаклары акыллыларга: «Безнең яктырткычларыбыз сүнә, безгә май бирегезче», – дип әйткәннәр. ⁹ Ә акыллылары: «Юк, безнең май бөтенебезгә дә житмәс. Алай булмасын өчен, сатучыларга барып, май сатып алыгыз», – дигәннәр.

¹⁰ Әмма алар сатып алырга дип киткән арада, кияү килеп житкән. Кияүне каршылау өчен барын да әзерләп куйган кызлар аның белән бергә туй мәжлесенә киткәннәр, һәм алар артыннан ишек ябылган.

¹¹ Аннан соң калган кызлар да килгәннәр. «Әфәнде, безгә ач!» – дип әйткәннәр алар. ¹² Ләкин ул: «Хак сүз сезгә әйтәм: мин сезне белмим», – дип жавап кайтарган.

¹³ Шуна күрә уяу булыгыз: сез бит көнен дә, сәгатен дә белмисез, – диде Гайсә.

Хезмәтчеләргә бирелгән акчалар турында гыйбрәтле хикәя

¹⁴ – Чөнки ул менә моңа охшаш булыр: бер кеше, чит илләргә киткәндә, хезмәтчеләрен чакырып алып, аларга үзенң милкән ышанып калдырган. ¹⁵ Һәркайсына сәләтенә карап: берсенә ул биш талант, икенчесенә ике талант һәм өченчесенә бер талант күләмәндә акча калдырган. Ә үзе китеп барган. ¹⁶ Биш талант алганы, шунда ук эшкә керешеп, тагын биш талант казанган. ¹⁷ Ике талант алганы да, шулай ук, тагын ике талант казанган. ¹⁸ Ә бер талант алганы исә, китеп, хужасының акчаларын яшереп жиргә күмеп куйган.

¹⁹ Күп вакыт үткәннән соң, хезмәтчеләренң хужалары әйләнеп кайткан һәм алардан хисаплашуларын таләп иткән. ²⁰ Биш талант алганы тагын бишнә китергән. «Хужам, – дигән ул, – син миңа биш талант бирдең. Кара, мин тагын бишнә эшләп таптым». ²¹ Хужасы аңа әйткән: «Яхшы эшләгәнсен, син – яхшы һәм тугры хезмәтче. Кечкенә эштә син тугры булдың, мин сина зурысын йөкләрмен. Килеп, минем шатлыгымны уртаклаш».

²² Ике талант алганы да килгән һәм әйткән: «Хужам, син миңа ике талант бирдең. Менә, мин тагын ике талант эшләп таптым». ²³ Хужасы аңа әйткән: «Яхшы эшләгәнсен, син – яхшы һәм тугры хезмәтче. Кечкенә эштә син тугры булдың, мин сина зурысын йөкләрмен. Килеп, минем шатлыгымны уртаклаш».

²⁴ Инде бер талант алганы килгән һәм әйткән: «Хужам, мин синенң каты бәгырьле кеше икәнәңне белдем: үзенң чөчмөгән жирдә урасың, утыртмаган жирдә жыясың. ²⁵ Мин синнән курыктым һәм акчанңы жиргә күмдем. Менә алар, ал үзенң акчаларыңны».

²⁶ Ө хужасы жавап кайтарган: «Яраксыз һәм ялкау хезмәтче! Үзем чәчмәгән жирдә уруымны, утыртмаган жирдә жыюымны белден! ²⁷ Шуна күрә сиңа минем акчаларымны әйләнешкә кертергә кирәк иде – мин әйләнәп кайткач, үземнекен табышы белән алган булыр идем. ²⁸ Шулай итеп, аннан бер талантны алыгыз да ун таланты булганга бирегез. ²⁹ Чөнки кемнең бар, аңа тагын бирелер, һәм аның артыгы белән булыр, ә кемнең юк, аның булган нәрсәсә дә тартып алыныр. ³⁰ Ө бу булдыксыз хезмәтчене тышкы карангылыкка чыгарып ташлагыз: анда елау һәм теш шыкырдату булыр».

Булачак хөкем

³¹ Адәм Улы Үзенәң даны белән һәм Үзенәң барлык фәрештәләре белән килгәч, шөһрәтле тәхетенә утырачак. ³² Һәм Аның каршына барча халыклар китереләчәк. Ул, көтүче сарыкларны кәжәләрдән аерган кебек, кешеләрне икегә аерачак. ³³ Сарыкларны Үзенәң уң ягына, ә кәжәләрне исә сул ягына бастырыр.

³⁴ Шунда уң ягында торучыларга Патша: «Килегез, Минем Атамнан фатиха алганнар! Дөнъя яратылган көннән бирле сезнең өчен әзерләп куелган патшалыкны мирас итеп алыгыз. ³⁵ Чөнки ач идем, сез Мине ашаттыгыз; сусаган идем, сез Мине эчерттегез; Мин – чит илдән килдем, сез Мине өегездә кабул иттегез; ³⁶ ялангач идем, сез Мине киендердегез; авырган идем, сез Мине кайгырттыгыз; төрмәдә идем, сез Минем яныма килдегез», – дип әйтер.

³⁷ Шунда тәкъвалар: «Раббыбыз! Синәң ач булуыңны күреп, без кайчан ашаттык; сусаныңны күреп, кайчан эчерттек? ³⁸ Синәң чит илдән килгәнәңне күреп, кайчан сыеныр урын бирдек; ялангач булуыңны күреп, кайчан киендердек? ³⁹ Авырганыңны һәм төрмәдә утырганыңны күреп, кайчан Синәң янына бардык?» – дип сорарлар. ⁴⁰ Һәм Патша аларга жавабында: «Сезгә хак сүз әйтәм: Минем кечкенә туганнарымның берсенә нәрсә генә эшләгән булсагыз да, Миңа эшләгән буласыз», – дип әйтер.

⁴¹ Аннан соң Ул Үзенәң сул ягында торучыларга әйтер: «Килтегез Минем янымнан, ләгънәт төшкәннәр! Иблискә һәм аның фәрештәләренә билгеләп куелган мәңгелек утка барыгыз! ⁴² Чөнки Мин ач идем, сез ашатмадыгыз; сусаган идем, сез эчертмәдегез; ⁴³ чит илдән килгән идем, сез Мине өегездә кабул итмәдегез; ялангач идем, сез Мине киендермәдегез; авыру чагымда һәм төрмәдә утырганда сез яныма килмәдегез».

⁴⁴ Шунда тегеләре дә: «Раббыбыз! Кайчан без Синәң ач булуыңны, сусавыңны, чит илдән килгәнәңне, ялангач, авыру

булуынны, төрмэдэ утыруынны күреп, Сина ярдэм итмэдэк?» – дип сорарлар. ⁴⁵ Һәм шул чакта Ул: «Сезгә хак сүз әйтәм: бу кечкенә туганнарымның берсенә эшлэмэгән нәрсәне Миңа да эшләмәдегез».

⁴⁶ Һәм алар мөңгелек жәзага, ә тәкъвалар мөңгелек тормышка барачак.

Гайсәне үтерү нияте

26 ¹ Гайсә бу сүзләрен тәмамлагач, шәкертләренә әйтте: ² – Ике көннән Коткарылу бәйрәме буласын сез беләсез. Ул көннөрдә Адәм Улын хачка кадакларга тапшырачаклар.

³ Шул вакытта баш руханилар һәм Израил халкының аксакаллары Кәяфәс исемле иң баш руханиның сараенда жыелдылар ⁴ һәм Гайсәне хәйлә белән кулга алып үтерергә сүз куештылар.

⁵ – Ләкин, халык арасында фетнә килеп чыкмасын өчен, бәйрәм вакытында булмасын, – диделәр алар.

Гайсәне Бәйтәниядә майлау

⁶ Гайсә Бәйтәниядә махаулы Шимунның өендә иде. ⁷ Ул анда ашаган вакытта, Аның янына бик кыйммәтле хуш исле май салынган алебастр* савыт тотып бер хатын килде һәм майны Гайсәнең башына койды. ⁸ Ә моны күргән шәкертләре ачуланып:

– Хуш исле майны нигә алай әрәм итәргә? – диделәр. – ⁹ Ул майны зур бәягә сатып, акчасын фәкыйрьләргә өләшергә була иде бит!

¹⁰ Әмма шәкертләренең канәгатьсезлеген белгән Гайсә:

– Ник сез бу хатынга сүз әйтәсез? Минем өчен ул яхшы эш эшләде. ¹¹ Фәкыйрьләр сезнең белән һәрвакыт булалар, ә Мин исә сезнең белән һәрвакыт булмам. ¹² Ул хатын Минем тәнемә май коеп, Мине күмәргә әзерләде. ¹³ Сезгә хак сүз әйтәм: бу Яхшы хәбәр дөньяның кайсы гына почмагында таратылмасын, бу хатынны искә алып, аның нәрсә эшлөгәне хакында сөйләчәкләр, – диде.

Яһүднең Гайсәгә хыянәт итүе

¹⁴ Шуннан соң, уника шәкертнен берсе, Яһүд Искариот исемлесе, баш руханилар янына барып:

¹⁵ – Әгәр сезгә Гайсәне тапшырсам, миңа нәрсә бирерсез? – диде.

* 26:7 *Алебастр* – чүлмәкләр ясаганда кулланылган аксыл көрән төстөгә йомшак таш.

Алар ана утыз көмөш тәңкә санап бирделәр. ¹⁶ Шушы вакыттан алып, ул Гайсәне аларның кулларына тапшыру өчен унай вакыт эзли башлады.

Коткарылу бәйрәме ашы

¹⁷ Төчө күмәч бәйрәменен беренче көнөндә үк шәкертләре Гайсә янына килеп:

– Коткарылу бәйрәме ашын Синең өчен кайда эзерләвебезне телисең? – дип сорадылар.

¹⁸ Гайсә аларга шәһәрдәге бер кешегә барып, ана: «Безнең Остазыбыз: „Минем билгеләгән сәгатем якынлашты. Үземнен шәкертләрем белән Коткарылу бәйрәме ашын синдә ашармын“», – дип әйтергә кушты.

¹⁹ Шәкертләре Гайсә кушканны үтәделәр һәм Коткарылу бәйрәме ашын эзерләделәр.

²⁰ Кич житкәч, Гайсә уника шәкерте белән бергә өстәл артына утырды. ²¹ Алар ашап утырган чакта Гайсә:

– Мин сезгә хак сүз әйтәм: сезнең береgez Миңа хыянәт итәчәк, – диде.

²² Алар, хафага төшеп, берсе артыннан берсе:

– Раббым, мин түгелдер бит? – дип сорый башладылар.

²³ Ә Ул аларга әйтте:

– Минем белән бергә бер савытта икмәк манучы кеше Мина хыянәт итәчәк. ²⁴ Изге язмада язылганча, Адәм Улы китә. Әмма Адәм Улына хыянәт итүче кешегә кайгы! Ул кеше бөтенләй дә тумаган булса, Аның өчен яхшырак булыр иде!

²⁵ Шуннан соң, хыянәт итәчәк Яһүд Аннан:

– Остаз, мин түгелдер бит? – дип сорады.

– Моңы син үзең әйттең! – дип жавап бирде Гайсә.

²⁶ Алар ашаган чакта Гайсә, икмәк алып, шөкрәна итте һәм аны, сындырып, шәкертләренә бирде.

– Алып ашагыз, бу – Минем тәнем, – диде Ул.

²⁷ Һәм, касәне алып, шөкрәна итте һәм аны аларга бирде.

²⁸ – Шуңардан эчегез. Барыгыз да эчегез. Бу – гөнаһлар кичерелсен өчен, күпләр өчен түгелә торган Минем каным. Ул – Аллаһы килешүен раслый торган кан. ²⁹ Мин сезгә әйтәм: бүгеннән алып, Атам Патшалыгында сезнең белән бергә яна шәраб эчәчәк көн житми торып, Мин йөзем жимеше шәрабын эчмәячәкмен, – диде Гайсә.

³⁰ Мәдхия жырлаганнан соң алар Зәйтүн тавына киттеләр.

Гайсә Петернең ваз кичәчәген алдан әйтә

³¹ Шунда Гайсә аларга:

– Изге язмада:

«Көтүчене һәлак итәрмен

һәм сарыклар таралышырлар», –
дип язылганча, сез барыгыз да бу төндә Минем аркада ышаны-
чыгызны югалтачаксыз. ³²Әмма, Мине терелтеп торгызылганнан
соң, Мин Гәлиләгә сездән алда барырмын, – дип әйтте.

³³Петер исә:

– Синең аркада барысы да ышанычларын югалтсалар да,
мин һичкайчан югалтмам! – дип каршы төште.

³⁴Ләкин Гайсә аңа әйтте:

– Сина хак сүз әйтәм: бу төнне, әтәч кычкырганчы, син
Миннән өч тапкыр ваз кичәчәксен.

³⁵– Синең белән үлөргә туры килсә дә, мин Синнән һич-
кайчан ваз кичмәячәкмен! – диде Петер. Башка шәкертләре дә
шулай диделәр.

Гайсә Гетсимәни бакчасында дога кыла

³⁶Шуннан соң Гайсә шәкертләре белән Гетсимәни дип атал-
ган урынга китте. Килеп житкәч, Ул шәкертләренә әйтте:

– Мин анда барып дога кылыйм. Сез монда утырып то-
рыгыз.

³⁷Ул Үзе белән Петерне һәм Зебедейнең ике улын алды. Гай-
сәне авыр кичерешләр һәм жан сыкрануы били башлады. ³⁸Ул
аларга:

– Минем жаным чиктән тыш газап кичерә, монда көтегез
һәм Минем белән бергә уяу булыгыз! – диде.

³⁹Ул читкәрәк китте һәм жиргә йөзтүбән капланып дога
кылды:

– Атам! Әгәр мөмкин булса, Мине бу газәпләр касәсеннән
арындырчы! Хәер, Мин теләгәнчә түгел, ә Син теләгәнчә
булсын.

⁴⁰Гайсә шәкертләре янына әйләнеп килгәндә, алар йок-
лый иде.

– Ничек сез Минем белән бергә бер сәгать тә йокламыйча
түзә алмадыгыз? – диде Ул Петергә. – ⁴¹Уяу булыгыз, вәсвәсә-
гә дучар булмас өчен, дога кылыгыз. Рух көчле, ә тән хәлсез!

⁴²Гайсә тагын, икенче тапкыр читкә китеп, дога кылды:

– Атам, Миңа бу касәне эчмичә үткәргә мөмкин булмаса,
Синең ихтыярың буенча булсын!

⁴³Әйләнеп килгәч, аларның тагын йоклауларын күрдә:
аларның күзләрен йокы баскан иде. ⁴⁴Аларны калдырып, Гайсә
тагын читкәрәк китте һәм өченче тапкыр шул ук сүзләренә
әйтеп дога кылды. ⁴⁵Шуннан соң, шәкертләре янына әйләнеп
килеп, аларга:

– Сез һаман йоклыйсызмы, ял итәсезме? Менә Адәм Улы гөһәһлылар кулына тапшырылачак вакыт житте. ⁴⁶Торыгыз, киттек! Карагыз, Миңа хыянәт итүче килә, – дип әйтте.

Гайсәне кулга алу

⁴⁷Гайсә әле әйтеп тә бетермәде, уника шәкертенең берсе – Яһүд килеп чыкты. Аның белән бергә баш руханилар һәм аксакаллар жибәргән күпсанлы халык төркеме кылычлар һәм чукмарлар күтәреп килделәр. ⁴⁸Хыянәтче: «Мин кемне үпсәм, шул Гайсә булыр. Аны кулга алыгыз», – дип алар белән алдан ук сүз куешкан иде.

⁴⁹Яһүд шунда ук Гайсә янына килде.

– Исәнме, Остаз! – диде ул һәм Гайсәне үбеп алды.

⁵⁰Әмма Гайсә ана әйтте:

– Син нәрсә өчен килгән булсан, шуны эшлә, дустым!

Шуннан соң Яһүд белән булган кешеләр алга чыктылар һәм Гайсәне кулга алып, сак астына куйдылар. ⁵¹Гайсә белән булганнарның берсе, кулын сузып, кылычын чыгарды һәм, иң баш рухани хезмәтчесенә селтәнеп, аның колагын чабып өзде.

⁵²Шунда Гайсә ана:

– Кылычынны кынына тыгып куй! Кылыч алучы һәркем кылычтан һәлак булыр! ⁵³Әллә Мин Атама мөрәжәгать итә алмыйм, дип уйлыйсыңмы? Ул шунда ук Миңа уника гаскәрдән* дә артыграк фәрештәләрен жибәргән булыр иде! ⁵⁴Әмма Изге язмаларда болар булырга тиеш дип язылганнар ничек гамәлгә ашсын? – дип әйтте.

⁵⁵Шуннан соң Гайсә халык төркеменә әйтте:

– Юлбасар тотарга чыккан кебек, сез Минә тотарга кылычлар һәм чукмарлар күтәреп килгәнсез! Мин һәркөнне Аллаһы Йортында утырып өйрәттем, һәм сез Минә кулга алмадыгыз.

⁵⁶Әмма болар һәммәсе пәйгамбәрләренең язганнары гамәлгә ашсын өчен булды.

Шуннан соң барлык шәкертләре Аны калдырып, качып киттеләр.

Гайсә Югары киңәшмә каршында

⁵⁷Гайсәне кулга алган кешеләр Аны иң баш рухани Кәяфәс янына китерделәр. Анда канунчылар һәм аксакаллар жыелган иде инде. ⁵⁸Ә Петер исә, арттарак калып, иң баш руханиның ишегалдына кадәр Гайсә артыннан барды һәм, эчкә кереп,

* ^{26:53} *Гаскәр* – грекча «легион» – римлыларның 6000 сугышчыдан торган иң зур хәрби төркеме.

боларның һәммәсенә нәрсә белән бетүен күрергә теләп, сакчылар белән бергә утырды. ⁵⁹Ә баш руханилар һәм бөтен Югары киңәшмә, Гайсәне үтөргә өчен, Аңа каршы ялган шаһитлек табарга тырыштылар. ⁶⁰Әмма күп ялган шаһитләр килеп ялганласалар да, бернинди гаеп таба алмадылар. Ниһаять, шаһитлек күрсәтеп, ике кеше чыкты. ⁶¹Алар:

– Бу кеше: «Мин Аллаһы Йортын жимереп, өч көн эчендә яңадан төзи алам», – дип әйтте, – диделәр.

⁶²Иң баш рухани торып, Гайсәгә:

– Боларның гаепләүләренә берничек тә жавап кайтармыйсыңмы? – дип әйтте.

⁶³Әмма Гайсә эндәшмәде. Шуннан соң иң баш рухани Аңа:

– Сине тере Аллаһы исеме белән әйтергә өндимен, әйт безгә: Син – Мәсих, Аллаһы Улымы? – диде.

⁶⁴Гайсә ана:

– Моны син үзәң әйттең. Хәтта Мин сезгә әйтәм: Адәм Улының Кодрәт Иясенәң уң ягында утыруын һәм күк болытлары өстендә килүен күрерсез, – дип әйтте.

⁶⁵Шунда иң баш рухани, өс киёмнәрен ертып:

– Көферләнү бу! Нигә безгә тагын шаһитләр кирәк? Хәзер генә үзегез көфер сүзләренә ишеттегез! ⁶⁶Сез нинди карар чыгарасыз? – диде.

– Ул гаепле һәм үләргә тиеш, – дип жавап бирделәр калганнар.

⁶⁷Шуннан соң алар Гайсәнең битенә төкерделәр һәм кыйнадылар; башкалар суктылар һәм:

⁶⁸– Әй, Мәсих, пәйгамбәрлек итеп әйт безгә: Сина кем сукты? – диделәр.

Петернең Гайсәдән ваз кичүе

⁶⁹Петер исә тышта, ишегалдында утыра иде. Аның янына хезмәтче кыз килде.

– Син дә бит гәлиләяле Гайсә белән булдың, – диде ул.

⁷⁰Әмма Петер, аларның барысы алдында ваз кичеп:

– Мин сиңең нәрсә хакында сөйләвеннә белмим, – диде.

⁷¹Ул капка янына килгәч, аны икенче хезмәтче кыз күреп, анда торучыларга:

– Менә бу кеше дә насаралы Гайсә белән булган, – дип әйтте.

⁷²Петер тагын, ант итеп, ваз кичте:

– Мин ул Кешене белмим!

⁷³Бераздан анда торучы кешеләр аның янына килделәр.

– Син чыннан да аларның берсе бит. Чөнки ничек сөйләшүеңнән беленеп тора, – диделәр алар.

⁷⁴ Петер ялганламавын тагын ант итеп әйтте:
– Мин ул Кешене белмим! Әгәр сүзләрем дәрәс булмаса,
мине каһәр суксын!

Нәкъ шул вакыт әтәч кычкырды. ⁷⁵ Гайсәнен: «Әтәч кычкырганчы, син Миннән өч тапкыр ваз кичәчәксен», – дип әйткән сүзләре Петернең исенә төште. Һәм ул, урам якка чыгып, бик каты елады.

Яһүднең үлеме

27 ¹ Иртән иртүк, барлык баш руханилар һәм халык аксакаллары, киңәшләшеп, Гайсәне ничек үтерү турында сүз куештылар. ² Аны бәйләп, идарәче Пилатка алып барып тапшырдылар.

³ Гайсәгә хыянәт иткән Яһүд, Аның үлемгә тартылганын белгәч, эшләгән эшенә үкенеп, баш руханиларга һәм аксакалларга утыз көмеш тәңкәне кайтарып бирде һәм:

⁴ – Гөнаһ кылдым мин, гөнаһсызга хыянәт иттем, – диде.

– Безгә ни, ул – сиңең эшең, – дип җавап бирделәр тегеләр.

⁵ Һәм ул тәңкәләрне Аллаһы Йортында атып бәрде дә, китеп, асылынды.

⁶ Баш руханилар тәңкәләрне алдылар һәм:

– Боларны сәдака сандыгына салу канунсыз: бу – канлы тәңкәләр, – диделәр.

⁷ Алар, киңәшләшеп, бу тәңкәләргә, үлгән чит ил кешеләрен күмәр өчен, чүлмәкче жирен сатып алырга, дигән карар чыгардылар. ⁸ Шуңа күрә бу жир Кан жире дип атала башлады һәм хәзергә көнгә кадәр шулай атала. ⁹ Шул вакытта Иремия пәйгамбәр аша әйтелгән сүзләр гамәлгә ашты: «Алар Исраил халкы тарафыннан Аның өчен билгеләнгән бәяне – утыз көмеш тәңкәне – алдылар, ¹⁰ һәм, Раббы миңа кушканча, ул акча белән чүлмәкче жирен сатып алдылар».

Гайсә Пилат алдында

¹¹ Гайсә идарәче каршына бастырылды.

– Син яһүдләр Патшасымы? – дип сорады Аннан Пилат.

– Моңы син үзең әйтәсең, – дип җавап бирде Гайсә.

¹² Баш руханилар һәм аксакаллар Аны гаепли башлагач, Ул аларга җавап бирмәде.

¹³ Шуннан соң Пилат:

– Үзеңә каршы шулкадәр күп гаепләүләрне ишетмисеңме әллә Син? – дип сорады.

¹⁴ Әмма Гайсә җавап итеп бер сүз дә әйтмәде, моның белән Ул идарәчене бик нык гажәпләндерде.

¹⁵ Гадәттәгечә, идарәче, бәйрәм унае белән, халык сораган бер тоткынны азат итә торган иде. ¹⁶ Ул вакытта даны киң таралган Бараб исемле бер тоткын бар иде. ¹⁷ Шуна күрә, халык жыелгач, Пилат алардан сорады:

– Кемне сезгә азат итүемне телисез: Барабнымы, әллә Мәсих дип аталган Гайсәнеме?

¹⁸ Чөнки Пилат яһүд башлыкларының Гайсәне көнләшү аркасында тотып биргәннәрен белә иде. ¹⁹ Ул хәкем итү урынында утырган чакта, аның хатыны аңа: «Бу тәкъва Кешегә каршы бернәрсә дә эшләмә! Бүген төшемдә Аның аркасында бик нык газәпләндем», – дип хәбәр иттерде.

²⁰ Ә баш руханилар һәм аксакаллар исә Барабны азат итүен, ә Гайсәне жәзага тартуын таләп итәргә дип халыкны котырттылар. ²¹ Идарәче халык төркеменнән:

– Сез кемне телисез? Сезгә икенәң кайсысын азат итим? – дип сорады.

– Барабны, – дип жавап бирделәр алар.

²² – Ә Мәсих дип аталган Гайсә белән нәрсә эшлим? – дип сорады Пилат.

– Аны хачка кадаларга! – дип жавап бирде аларның барысы да.

²³ – Ул нинди начарлык эшләгән соң? – дип сорады ул.

– Аны хачка кадаларга! – дип тагын да көчләрәк тавыш белән кычкырды жыелган халык.

²⁴ Пилат бернәрсә дә эшли алмавын, хәтта чуалыш чыгу мөмкинлеген күрәп, су китерергә кушты һәм халык алдында кулларын юды.

– Бу Кешенәң үлемендә минем гаебем юк, моңа сез жаваплы! – диде ул.

²⁵ – Аның каны безнең һәм безнең балаларыбыз өстендә булсын! – дип жавап бирде бөтен халык.

²⁶ Шунда Пилат аларга Барабны азат итте. Ә Гайсәне исә камчылаткач хачка кадалатырга тапшырды.

Гаскәриләрнең Гайсәне мәсхәрәләве

²⁷ Шуннан соң гаскәриләр Гайсәне идарәченә сараена* алып киттеләр. Аларның бөтен гаскәре Гайсә тирәли жыелды.

²⁸ Алар Гайсәнең киёмнәрен салдырып, Аңа жете кызыл төстәге япанча кидерделәр, ²⁹ чөнечкеле ботаклардан таж үрәп, Аның башына кидерделәр, уң кулына таяк тоттырдылар һәм Аның каршында тез чүгеп: «Яшәсен яһүдләр Патшасы!» – дип

* 27:27 *Идарәченәң сарае* – грек телендә «преториум».

мыскылладылар. ³⁰ Аннары Гайсэгә төкерделәр, таяк алып, аның белән башына сугып кыйнадылар. ³¹ Мәсхәрәләүләрен тәмамлагач, алар Гайсәдән япанчаны салдырып, Ана Үз киёмнәрен кидерделәр һәм хачка кадакларга алып киттеләр.

Гайсәне хачка кадаклау

³² Алар, чыгып барганда, Күринидән булган Шимун исемле бер кешене очраттылар. Аны Гайсәнең хачын күтөрөп барырга мәжбүр иттеләр. ³³ Гөлгетә, ягъни «Баш сөяге» дип аталган урынга килеп житкәч, ³⁴ алар Гайсәгә үт катыш шәраб бирделәр. Әмма Ул, татып карагач, эчәргә теләмәде. ³⁵ Гайсәне хачка кадаклагач, алар, жирәбә салышып, Аның киёмнәрен бүлештеләр ³⁶ һәм Аны анда утырып сакладылар. ³⁷ Гайсәнең баш өстенә Аның гаебен күрсәтүче «Бу – Гайсә, яһүдләр Патшасы» дигән язма беркетеп куйдылар. ³⁸ Шул вакытта Аның белән бергә ике юлбасарны да кадакладылар: берсен Аның уң ягына, берсен сул ягына. ³⁹ Үтеп баручылар башларын чайкый-чайкый Аны хурладылар.

⁴⁰ – Син, Аллаһы Йортын жимерүче һәм аны өч көндә төзүче, Үзенне коткар! Аллаһы Улы булсаң, төш хачтан! – диделәр алар.

⁴¹ Шулай ук, баш руханилар белән бергә, канунчылар һәм аксакаллар да Аны мыскылладылар:

⁴² – Башкаларны коткарды, ә Үзен коткара алмый! Ә Үзе Исраил Патшасы! Төшсен хачтан – шунда без Ана ышанырбыз!

⁴³ Ул Аллаһыга ышана һәм Үзен Аллаһы Улы дип атый. Әгәр Ул Аллаһыга яраклы булса, ул чакта Аны Аллаһы коткарсын!

⁴⁴ Аның белән бергә кадакланган юлбасарлар да Аны шундый ук сүзләр белән мәсхәрәләделәр.

Гайсәнең үлеме

⁴⁵ Көн уртасында бөтен жир өстен караңгылык каплап алды, һәм көндезге сәгать өчкә кадәр шулай булды. ⁴⁶ Ә сәгать өчләр тирәсендә Гайсә каты тавыш белән:

– Эли, Эли, лема сабахтани? – ягъни: «Әй, Аллаһым, әй, Аллаһым! Нигә Син Мине ташладың?» – дип кычкырды.

⁴⁷ Анда торучыларның кайберләре, Аны ишетеп:

– Ильясны чакыра, – диделәр.

⁴⁸ Шунда аларның берсе йөгереп килеп, губка кисәген шәраб серкәсенә манчып, аны таякка элде һәм Гайсәгә эчәргә бирде.

⁴⁹ Калган кешеләр аңа:

– Тукта! Әйдә карыйк: Ильяс Аны коткарырга килерме икән? – диделәр.

⁵⁰ Э Гайсэ, тагын бер тапкыр көчлө итеп кычкырып, жан бирде.

⁵¹ Һәм менэ, Аллаһы Йортындагы пәрдэ өстән аска кадәр урталай ертылды. Жир тетрәде, таш кыялар ярылдылар, ⁵² каберләр ачылып китеп, үлгән изгеләр арасыннан күбесе терелтеп торгызылдылар. ⁵³ Бу изгеләр каберләрдән чыктылар, э Гайсэ терелгөч, алар изге шөһөргө, Иерусалимга керделәр; һәм күпләр аларны күрдө.

⁵⁴ Йөзбашы һәм аның белән Гайсәне саклаучы гаскәриләр, жир тетрәүне һәм башка вакыйгаларны күреп, бик нык курыктылар.

– Ул чыннан да Аллаһы Улы булган икән, – диделәр.

⁵⁵ Анда ерактан карап торучы күп хатыннар да бар иде (алар Гайсәгә Гәлиләйдән ияреп килгән һәм Ана хезмәт иткән иделәр).

⁵⁶ Алар арасында Магдалалы Мәрьям, Ягъкуб белән Йосыфның анасы Мәрьям һәм Зебедей улларының анасы бар иде.

Гайсәне кабергә салу

⁵⁷ Кич белән, Ариматайдан булган Йосыф исемле бай кеше килде; ул да Гайсәнең шәкерте иде. ⁵⁸ Пилат янына килеп, ул Гайсәнең гәүдәсен алырга рөхсәт сорады. Шунда Пилат Аның гәүдәсен Йосыфка бирергә кушты. ⁵⁹ Гәүдәне алып, Йосыф аны чиста житен тукумага төрдө ⁶⁰ һәм күптән түгел таш тауны тишеп ясалган кабергә салды. Зур таш тәгәрәтеп алып килеп, кабер авызын каплап куйды һәм китеп барды. ⁶¹ Э Магдалалы Мәрьям белән икенче Мәрьям исә, кабер каршында утыра иделәр.

Кабер сакчылары

⁶² Икенче көнне – ул шимбә көн иде – Пилат янына баш руханилар һәм фарисейләр килделәр.

⁶³ – Эфәнде, бу ялганчының исән чагында: «Мин өч көннән соң терелтелеп торгызылачакмын», – дип әйткәнән хәтерлибез, – диделәр алар. ⁶⁴ – Өченче көнгә кадәр каберне сакларга әмер бир, югыйсә Аның шәкертләре килеп, гәүдәсен урлап китүләре мөмкин. Э соңыннан халыкка: «Ул үледән терелтеп торгызылды», – дип әйтерләр. Һәм бу соңгы ялган беренчесеннән дә яманрак булыр.

⁶⁵ – Сакчыларны алыгыз һәм, барып, белгәнегезчә каберне саклагыз, – диде Пилат.

⁶⁶ Алар, китеп, куркынычтан саклар өчен, кабер авызын каплаган ташка мөһер сугып, каберне сакларга гаскәриләрен куйдылар.

Гайсәнең үледән терелеп торуы

28 ¹Шимбә көн үтеп, атнаның беренче көненең таңында Магдалалы Мәрьям белән икенче Мәрьям каберне карарга бардылар. ²Кинәт бик каты жир тетрәде, чөнки Раббы фәрештәсе күктән төште һәм, кабер янына килеп, ташын аударып ташлады һәм шул таш өстенә утырды. ³Аның килүе яшендәй иде, ә киёмнәре кар кебек ак иде. ⁴Сакчылар куркуларыннан калтырадылар һәм үле кебек катып калдылар. ⁵Фәрештә исә хатыннарга әйтте:

– Курыкмагыз! Мин сезнең хачка кадакланган Гайсәне эзлөвезне беләм. ⁶Ул монда юк. Ул, әйткәннәнчә, үледән терелтеп торгызылды. Килегез монда, Ул монда яткан иде, карагыз. ⁷Тизрәк барып, шәкертләренә: «Гайсә үледән терелтеп торгызылды! Ул сездән алда Гәлиләягә бара. Сез Аны шунда күрерсез», – дип әйтегез. Мин сезгә моны әйтер өчен килдем.

⁸Хатыннар ашыгып кабер яныннан киттеләр; куркып һәм бик нык шатланып, Аның шәкертләренә сөйләргә дип йөгерделәр. ⁹Кинәт алар алдына Гайсә Үзе килеп чыкты.

– Иминлек сезгә! – диде Ул.

Алар Гайсә янына килеп, Аның аякларын кочаклап, Аның алдында тезләнделәр. ¹⁰Шунда:

– Курыкмагыз! – диде аларга Гайсә. – Барыгыз, Минем шәкертләремә Гәлиләягә барырга кушыгыз. Алар Мине шунда күрерләр.

Кабер сакчыларын җавапка тарту

¹¹Хатыннар киткәч, кайбер сакчылар, шәһәргә барып, баш руханиларга булган бөтен хәлне сөйләп бирделәр. ¹²Баш руханилар аксакаллар белән жылышып киңәшләшкәч, гаскәриләргә күп итеп акча бирделәр ¹³һәм аларга:

– «Без йоклаган вакытта Аның шәкертләре, төнлә килеп, гәүдәсен урлап киткәннәр», – дип әйтегез. ¹⁴Бу хәбәр идарәчегә барып житсә, борчылмагыз, сезнең гаебегез юк, дип без аны күндерә алырбыз, – диделәр.

¹⁵Сакчылар акчаларны алып, ничек кушылган булса, шулай эшлөделәр. Бу хәбәр яһүдләр арасында хәзерге көнгә кадәр кин таралды.

Гайсә шәкертләре нәрсә эшләргә тиешләр

¹⁶Ә Аның унбер шәкертә исә Гәлиләягә, Гайсә барырга кушкан тауга китте. ¹⁷Аны күреп, алар Аның каршында тез чүктеләр, әмма кайберләре шикләнделәр. ¹⁸Гайсә алар янына килеп:

– Күктә дә, жирдә дә бөтен хакимлек Миңа бирелде. ¹⁹ Шуна күрә, барыгыз һәм бөтен халыклар арасыннан Миңа шәкертләр булдырыгыз. Аларны Ата, Угыл һәм Изге Рух исеме белән суга чумдырыгыз ²⁰ һәм Мин сезгә кушканнарның барын да үтәргә өйрәтегез. Һәм белегез: Мин, дөнья беткәнгә тикле, һәрвакыт сезнең белән булам, – дип әйтте.

